

308846 అంబులము ప్రకటింపబడును

VOL. 3. డిసెంబరు 1916 నంబరు 25వ తేది సోమవారము No 149
అంబులము 3 నామ సంవత్సర శాత్రుదశా నవమి శతయోగ శింశు.

అంబులము

అసలు "లేడి" గుఱుతు

అందము నకు, చాకిరి, చాలకాలము నున్నట్లకు "లేడి" గుఱుతుగల గొడుగులనేవాడు. "లేడి" గుఱుతు గొడుగులే చాల మంచివని ప్రతివారును చెప్పుదురు. జాతీయ వస్తు ప్రదర్శన ఫలయందను పేరు వహించిన దిదియే.

ఒనియెట్లు, షెల్లుటోపీలును చాల తక్కువ రేట్లకు దొరిక గలవు వలనవారు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయుదు.

Ebrahim Currim & Sons,
Umbrella Merchants,
No. 251/53, ESPLANADE ROW, MADRAS.

Head Off. ... }
Bombay }
Branch: }
Calicut }

541

కొత్త వింత.

వ్యవసాయమునకు
చేతినిళ్ల గొట్టము.

గంట 1.కి 4000 గాలనులు తోడ
గలదు. 8 శక్తను. అతి సులభ యంత్రము.
ఎం. ఎచ్. పి. ఘంటాగారు నూపరిం
డెంటు ఆఫ్ ఇండస్ట్రీస్, బనగానపల్లి
వారిచే కొనినాడబడినది. మూల్యము రూ
180. 150 అడుగుల లోతున నుండు
నూతులకు పనికివచ్చు పంపులను గల
తము ఇయ్యబడును. విశేషములకు దిగువ
వారికి అంశభావన వ్రాయుడి.

కె. బి. జోషి అందు కో
నెం 321 హరన్బీ రోడ్డు,
ఫోర్ట్ బొంబాయి.

K. B. JOSHI & CO,
NC 321, HORUNBY ROAD,
Fort Bombay

మోన పోకుడు

తుక్కుట్టినయింకండ చేయు రంగులను తక్కువధరలకుకొని మోనపోకుడు.
అట్లు తుప్పుపట్టినండ చేయునది మొక్కటియే

వెయిలెస్ డవ్ అందు కంపెనీచారి "విటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని పంతెనకు కక్కలకును నుపయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల
మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యూనిసిపాలిటీలును పట్టికు
వర్షనారు బొగ్గుగడలవారు హాగనలవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడి
చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

పోలు ఏజెంట్లు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండ్స్ట్రీయల్స్, లిమిటెడ్.

ది రిలియన్స్ ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్కుస్.
తపాలపెట్టు నెం. 5533 రు,
మదరాసు

(ప్రెకామ్యాషన్ అనునప్పుడు ఈకట్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.)

AMRUTANJAN

Best Indian Pain Balm

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పుకుల పరమామృతము

చుక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0.8.0

తలనొప్పులనూనూనూ నాయువుపోట్ల పోగొట్టును
చర్మపునొప్పుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూదేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.

సువాసన గలిగి యుండును.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

అమృతాంజనం డిపో. } 109, శ్రీరంగోడ్డు, బొంబాయి
1, కంబుకెట్టి నీడ్, మద్రాసు.

సంగీత ప్రదాయని

వెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి చెందిన వాక్కిణాథ్యగన
విద్యాపాంగులైన విద్యాకృత కరదానాథ్యులు, కె. వి.
శ్రీనివాస అయ్యంగారు వీరి కృష్ణమూర్తులు వీరిలచే
రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును ఆభ్యాసపద్ధతులు
ను, స్వరజతులు, వర్ణములు, త్యాగ్యగారి కృతులు, పట్నం
సుబ్రహ్మణ్యగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు,
సుమారు 140 పుటలయిన గ్రంథ, సామగ్రిగా శ్రీ, కాలము
లకుగురుతు లేర్పించుకొనుటకు సులభముగ గ్రాహ్యమగునట్లు
వ్రాయబడియున్నది. హాస్యవినుము, వీణ ఈ ఉభయవాద
ములకు పటములును, వీటిగుణములును, వీటి సావధానించు
విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. 2వీక్రొను 16 పుటలు
వైపు, 500 పుటలు. దీనికి గ్లేసుకాగిముఖము ముద్రితము.
కాలికో బయందు బంగారు గీతము చేయబడి యున్నది.
వలయునామ ఈక్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మొదట గుర్రో బందు కెం. కె.
282 (పింటర్స్, మద్రాసు.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్వలకును పొందుట స్వాభావిక
మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది.
ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలగజేసి
శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించు
ను, ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. సోప్టు చార్మి
యు మేమే భరి. చిపం నెదము. వెంటనే న్యాయము.

219 వైద్యశాస్త్ర ముగిశింకర్ గొవిందజీ,
ఆతింకనిగ్రహ బొంబాయి 150, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

రిలియన్స్ కలెక్షన్లు

కృత్యముగలవలెకలెక్షన్లును ఈసృష్టలకోరిక
లను నెరవేర్చుచున్నట్లు ఈకలియగలందు మానవజాతి
యొక్క ఈ ఉభయవలె అయ్యు రోగ్యశక్తియు
లనివిన్నపము వైద్యశాస్త్రకృత్యముకోరికవారికి

ఉచితముగా పంపబడును

కావలెనది మామూలు కేరళ. ఇందుకొరకు
జాబ్. ఫలము. 50 చీనాబాబ్. మద్రాసు.

469

తపాలఖర్చు 1-3 శబ్దాలకు 6 అక్షరాలు

(51) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149, Broadway Madras.

హాళికుడు, యోధుడు, మార్పులు, ఫలములు

II

మరొక చిత్రము గలదు. అది అన్నింటిని మించిన చిత్రము. మాటపై పడి పుండనుండి భరతభారతము అంగీకారపాలి కము. మనము (భారతీయులము) సేవకావచ్చునట్లు పుట్టి పెరిగిన తరములయొక్క సంతతివారము గనుక పాశ్చాత్య జాతివాద నిన “దొంగారని”యు, మనకంటె అన్ని విధములను అధికుడని యు, ఒకమతము గట్టిగా ప్రతిభారతీయునికి మనస్సులో నాటుకొని మనప్రతిచర్యను, భావమును, రూపమును ఆవేశించి యున్నది. పూర్వముగ సర్వావయవములు గల “దొంగారని” చూడవచ్చునట్లు, వారు భరించెడిట్లోపే తనబడినను, కాలి జోడు వప్పడైనను, తటాలున లేచి వంగి స్థలాములు చేయుట ప్రతి దేశానికి ఆచారమైనది. నిశ్చితముగ ఆంగ్ల జన్మనికే మన మీరీతిని వారియాధిక్యతను నమ్మి గౌరవమును భయమును చూపుటతో తృప్తి చెందలేదు. కాలవశమున నితానితవర్ణము లకు సంకరుడైన ప్రతివాని యందును ముఖ్యమైన ఆధిక్య తను భావించుచున్నాము. మన ఈనమ్మకనే ఆంగ్లేయులు అనేకవిధముల ప్రతి అంతములోను భరింపదురు, తాము అధి కుల మని మనోవాక్యాదుల కర్మణి నమ్మి మనలో నిష్టగోష్ఠిని చేయనోలదు. ఈదూకదూకముగానుండి, వ్యావహారిక సామీప్య ముకంటె హెచ్చుచున్నను గాని సై హమును గాని ఆంగ్లేయులు మనకియనందున, వారియందు అమితముగ లక్ష్యము గౌరవమే గాక, భయముగూడ పూర్తిగా గలదు. ఇది ప్రతిభారతీయు నికి అనుభవములోనిదే. అయిన, ఆంగ్లభూమి కేగి, వీర గృహం తర్వ్యవహారముల పరిశీలించి దేశాచారములచూచి, వీర గృహ ములలో నివసింపి, ఆంగ్లేయులవలన సేవచేయుచున్న, విశ్వ విద్యాలయములలో వీరతోబాటు భేదములేకుండ విహరించిన భారతీయులకు ఇందుకయైనను వీరయెడల భీతిలేదనియు, స మానభావ జనితముగ సంబంధమేగాని, వర్ణాశ్రీతముగ ఆధిక్య తానాధిక్యత జనితభయము గాదనియు వివేకవంతులకు వ్య క్తము కాగలదు. నిరంతరసంయోగ, సల్లాప, సామీప్యముచేత యధార్థముగ భావము లేర్పడుట సహజము. ఈచిత్రవృత్తి నిపాహి నివయములో నెట్లున్నదో చూడుడు. ప్రతియుద్ధ ములోనూ మాడుభారతీయ పటాలములతో ఒక ఆంగ్లేయ ప టాలమును కలుపుట ఆచారము. అలాగా ప్రతిసారి శత్రువుతో పోరినప్పుడు భారతీయ నిపాహిలకు ఆంగ్లేయ నిపాహిలకు షికవిధముగ పరిస్థితులలో నివసించుట, నడచుట, పోరుట, జయపజయముల నొందుట గాయపడుట, రోగగ్రస్తమగుట, బాధపడుట, సంతోషపడుట, తప్పుక కలుగుచున్నది. జరా నురణములకు, శత్రుసంహారమునకు, క్షిప్త పిపాసలకు తు హాకిదెబ్బకు, తోటా ప్రేలుటకు, బల్లెపుపోటుకు, శౌర్యము నకు వెనుదీయుటకు, గాని, వర్ణాశ్రీత భేదములు అభావములు గనుక, సంపూర్ణసమానభావము, సంఘభావము, పరస్పర విచ క్షణ, తప్పుక అనాలోచితముగ నేర్పడుచున్నది. ఈచిత్ర స్థితిలో, నల్లగా గలిన ఆసహ్యత ఎట్లునిలుచును. ఎన్నట్లు నిలుచును? తెల్లవారిన భయమెట్లుండగలదు? మైకుని చూ చినతోడనే ఆంగ్లేయుడగు పటాలనాయకుడు వీని ఆరోగ్య ము, శరీరసాటవము చూకుదనము కార్యదీక్ష, యుద్ధములో సుందరవలిన ప్రావీణ్యము, శ్రావ్యము, సాహసము, రోషము, భక్తిశక్తలు, గాని తక్కిన వాటిని ఆ లోచింపడు. అనేక నిపాహిలను తనకంటె హెచ్చుగా ప్రేమించి గౌరవించి నాకరిలో వృద్ధిపరచిన కర్నలు సాహ యులు గలరు. సోదరునివలె ప్రేమించుచున్న అనేక ఊహిలు గలరు. ఇదేతీరున, తమప్రాణములను ఆంగ్ల నాయకులకై, అతని ధోరుము ప్రకారముగాని, అతనిని విషమాపస్తమండి రక్షించు టకుగాని, ఆంగ్లటూనిని ఆపాయమునుండి తప్పించుటకుగా ని, ఎంతమాత్ర మనుమానించక, అర్పించిన అనేక నిపాహిలు గలరు. ఈపరస్పర సంబంధము చారిత్రకాంతమై జగద్వినితము గనుకనే, సామ్రాజ్య సంరక్షణకు ఉపయోగపడినది. ఈయహ యుద్ధములో పరాసు దేశమునకు వెళ్లి రణములో బాల్గానిన యోధునిలో నూతన విశేషములేవైన గలవా? పూర్వము సము ద్రయానము చేసిన యోధులు వందల సంఖ్యలలో వెళ్లివారు. అనాగరిక దేశములకు వెళ్లి మనకంటె అణుమాత్రమైన అధిక నాగరికు లననేరని జాతులతో యుద్ధము చేసినారు; గనుక వారిఫలన నేర్పుకొనినది. బహుశాంచె మనవచ్చును. పాశ్చా త్యభింధము నవీన నాగరికలకు పుట్టినిల్లు; అందులో మన ఆంగ్లే యులకంటె అనేకవిధముల నెక్కువ నాగరికులు విద్యావంతు

లు, మేధానిధులగు పరాసుల దేశమునకుబోయి, మరణకాత్త ములో అపారమగు ప్రవేశమును పొందిన యమకింకరులగుజర్మ నులతో కలియబడుటవలన అసంతములగు మార్పులకు కారణ మగును. మనయోధులు వేలకొలది వెళ్లుట; దారిపాడుగున సముద్ర సంతటను యుద్ధనావలు, వైన ఆకాశ విమానములు, మాచ్యేల్సులో దిగునప్పుడు రంభోర్వకు లన దగు పరాసు యువతీమణులచే పుష్పభూల్యలంకృతులగుట పరాసువారి చేత స్వాగతంబండుట, ఆ విచిత్రపు పట్టుములను, ప్రజలను, వాడుకలను రైళ్లను, ట్రాములను, నాటకశాలలను, చిత్రపట ప్రదర్శనశాలలను, తెరవై త్వరితగతి కదలుచు వింతయగు వైతన్యవికారముల నభినయించు ప్రతిమలను, వైన్యకృతులను ప్రదర్శించెడి నాటకమందిరములను, నవీన ఫిరంగులను బాంబు లను, తోటాలను, మరి అనేక యుద్ధచిత్రములను చూచి మార్పు నొందకుండుట మానవునికి సాధ్యమా? వారి సాంఘికస్థితు లను, ఆచారములను, కొన్నికొన్ని ముఖ్యమగు మాటలను, సమాసములను, చిత్రపులను, వారి రాజకీయ వైభవమును వారు తమ ఆక్రీకాసేనికుల నేరితి గౌరవించు చున్నది చూచుట, వారి ఆర్థిక స్థితులను, దు కాణములను భవనములను, పరిశ్రమలను, భావనాగారములను చూచుట, దీనియన్నిటిని నిపాహి తన స్వదేశములో నుండు ఆర్థిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వైనికస్థితులతో సరిపోల్చుచూచి తారతమ్యములను గ్రహించి, అనాలోచితముగ చిత్రవృత్తిలో మార్పుల బొందును. ఎక్కడచూచినను యువతీమణులే, ఏడు కాణములలో, ఆహారకాలలో, విహారోద్యానములలో, నాటక మందిరములలో, వనలిగృహములలో, కర్మాగారములలో, పాఠ శాలలో, మందుగుండు సామానుచేయు ఆలయములలో, ఎచ్చ టచూచినను అడదైనమే. ఎక్కడచూచినను లక్ష్య, సరస్వతీ, పార్వతీ, చందీ, కాలీ, “మాత,” ఈయమవ్య రూపమున కన్నుల కగపడుచుండుట, వారిస్వేచ్ఛావృత్తి, వారిదేశభి మానము, పురుషు లందరు యుద్ధములో సున్నప్పడు, జాతీయ తీవ్రముల నన్నింటిని శ్రీలేననుపుచు, జాతీయభాగ్యలక్ష్యిని ప్రసన్నురాలగునట్లుచేసి, దేశస్థితిని వృద్ధిపరచగల తెలివితేట లు-ఇవన్నియు ప్రత్యక్షముగా చూచి విభ్రమమంది, ఆలోచన పరుడగును. తనదేశములో శ్రీకిగల బానిస తనమును, జాతీ యతా శూన్యమును, హైన్యస్థితిని గూర్చి వితర్కించును. జర్మనుల కెదుటనిల్చి, హారాహారిగ పోరాడుట గలగుచు న్నది. జ్యోతులెవ్వరు, తెల్లవారుగాదా? తెల్లరంగున భయము గాదా? ఈ భయముతో వెళ్లి, మొట్టమొదట రణమునకు దిగొనినప్పుడు తెల్లరంగు కనబడగానే భీతిచెంది, వెనుకంబ వేసినది అనేకులు చెప్పియున్నారు. గాని, శత్రువు లనియు, తమ సర్కారు నాశనముచేయుటకే శత్రువు లైరనియు, వెనుకనుండి తన నాయకులు దైర్యముచెప్పగనే, ఆరంగు యొక్క మాయను గ్రహించి, లజ్జపడి, మోహమున విడిచి, యధార్థముగ దైర్యముతో, రోషముతో, జర్మనులను ఊచ కోతకొనెరనియు భియున్నాము. నరహంసము నెరుగని పులి ఘృదనన బెధింపోవును; ఎన్నడైన నొక్కసారి నరుని కబళించెనా, అప్పటినుండి హింసయ్యగములను కంటవైన చూడక, నరకధైర్య నేచియుండి, నరుడనెడి భీతినినదలి కంటికగపడగనే ఆమాంతుము మోదపడి కొరికివేసెడి పులిరీతిగ, నీ బెదరు పోతుగు భారతీయయోధుడు జర్మనుని నణక నారంభించినప్పుడు బెదరిపోయినను, నణకనవెంటనే ఒక చిత్రముగు రోషావేషుడై జర్మనుడనిన అవలీలగా, కరివై మణుకు హరివలె యుద్ధమనిన ఉత్సాహభోతుడయ్యెను. ఆకాని నేను భావములో ననేకమార్పు లుగలవు. చేతిగడియారము, చేతను గుర్రుగురు, కన్నులజోళ్లు ఫాటిగ్రాఫులు, వస్త్రరాశి నేకములుగలవు. మతభేదము నరించి నది; జాతిభేదము శూన్యమైనది; అంతశ్శాఖాభేదము జ్ఞాపక మేలేదు. నీవెవ్వని ఆడిగినవో, “నేను భారతీయుడను, ఇండి యా నాదేశము, మేయందరము ఇండియనులము. ఇచ్చటికిమా మార్పుభూమి 6000 మైళ్లదూరము గలదు.” అనివెంటనే నిపా హి జవాబుచెప్పెను. తనదేశములోన్నప్పుడు ఎన్నడైన ఇండి యామేరు విన్నాడా, ఇండియాఅనగానేమో అర్థమయ్యెనా? నీవెవ్వరనిన “నేనుజూను” డననియో, “మరాఠ్” డన నియో, “సిక్కుడను, భాల్సా” ననియో, “పఠాను”డననియో, “గుజ్జా” ననియో, “రాజపుత్రు” డననియో, నీమతమేదనిన నేను“సున్నీ” ననియో “నేనుషయ్యా” ననియో, లేక “నేను హిందువున” ననియోచెప్పెడివాడు, నేడుఇండియా, ఇండియను

స్వదేశము, మార్పుభూమియనెడి పదములను నేర్చి, భావములను నేర్చి, ఇండియాపదమువినినతోడనే అనగపడిలేచి, “మార్పుదేశము నుండి ఉత్తరము వచ్చినదా, ఈవారుముకూడ రాలేదా? ఎన్ని మాసములైన దిచలిదేశమునకు వచ్చి? ఎన్నటికోగదా, మరల మార్పుభూమి కేగున” దని యువ్యులు లూరుచుండెడి స్థితిని సంభ్రమమును పూర్తిగా ననుభవించు చున్నాడు. మొదట హాళికుడుగా పుట్టి, మైనికుడుగా (recruit) చేరి, చివరకు యోధుడై, అరువు తెరువు ఎరగనవాడు, లోక జ్ఞానముతో తొలుతుచుండుట; తనకు కష్టమపడవి, కల్లులు పడవి ఏలరాకూడదు, తనశ్రీలను ముసుగువేసి కన్నులు లేని కబోదిపక్షులవలె నేలయుంచవలెను. వారికి పూర్ణముగా విద్య నిచ్చి, గాలినిచ్చి, ఆరోగ్యమిచ్చి, స్వాతంత్ర్య మిచ్చినవో, తన దేశములోనూడ, భాగ్యలక్ష్యి తాండవమాడుచుండునా, ఇన్ని జాతి మతభేదము లేల! అందరు చిన్న చిన్న భేదములకు ఉద్యోగ ములకు ఏల తగవులాడవలెను? ప్రతివారికి పరాసు, జర్మను, ఆంగ్లేయుని వలె ఆయుధముల భరించుటకు, చదువుటకు వ్రాయుటకు సర్వస్వాతంత్ర్య మేలకూడదు! నాకలనేల నిర్మించలేము, వాణిజ్య మేల చేయలేము, విమాన విహారమేల లేదు, పరిశ్రమలేల విజృంభించ గూడదు! ఇతరదేశములలో సంబంధ ములేకుండ, ప్రతి వస్తువును మన మేల సిద్ధము చేయలేము! ఈ తీరున, అనగళ్ల ప్రవాహముగ సందేశములు ప్రశ్నలు ఆలోచనలు తరంగములవలె, నీరిని సంతుష్టిత స్వాంతమును కలచి వేయును. ప్రతి యోధునికి ఇంత చిత్రముగు చిత్రితో గలదా? మూఢునికంటె వివేకవంతునికి ఎక్కువ ఆందోళనము గలుగుట సహజము; గాని, ప్రతియోధునికి సంస్కారమందు, ప్రీతి గలుగును. ఇప్పుడున్న అంధకారమును పోగొట్టి, అహంకార ప్రేరితుడై అభివృద్ధికరములగు మార్పుల నాలోచించు వివేక మేర్పడు ననుటకు సందేహము లేదు. రాజకీయ విషయముల నాలోచించును. ముప్పది సంవత్సరములనుండి అనేక తిప్పలుపడుచున్న మనజాతీయమహా సంఘముయొక్క ప్రయత్నములు ఇటీవలగదా కొంత ఫలం నుభములైనవి! మనవైద్యములు పరాసుదేశముకు వెళ్లినతోడ నే మనలను గుఱించి పాశ్చాత్యదేశములు ఎంత స్నేహభావము నవలంబించినదియు ప్రతివారము మనకు వివచ్యుచున్నదిగా! క్రమక్రమముగా మనకష్టము, నిర్మయ పాటకుల స్వదేశజనుల చెవిని బడుచున్నది. ఏ ఆంగ్లేయ వార్తాపత్రికను చూచినను “భరతభింధముయొక్క భావిస్థితిని ఇక మనము దూకుచేయ వలెను. అత్రధచేయజాలము, సంకల్పముండి విడిపించవలెను. భారతయోధుని సుగుణములను నివ్వెరపడిచూచి మెచ్చుకొను టే చాలదు. వానిదేశమునకు సరియగు కృతజ్ఞతన క్రియారూ పముగ చూపవలెను. “భరతభింధముయొక్క అన్ని దుర్దశలు తీరుటకు భారతయోధుడే స్వదేశోద్ధారకుడు” అని “మాంచెట్టు గాడ్డియను” వ్రాసినది. పరాసువారికి అనురాగము హెచ్చినది. ఆస్ట్రేలియా, న్యూజీలాండులకు గూడ విరోధమునకు బదులు స్నేహము, తిరస్కారమునకు బదులుగౌరవము పుట్టినవి. జపము గా మనల సుద్ధరించునది ఊకదంపుమంటి చదువుగాడు. క్రియా శూన్యమగు కోలాహలపు సభలుగావు, పంచ ప్రాణములతో సామ్రాజ్యమును నిల్వబెట్టినయోధులమానధమడే మనకు శోభణ్యము. విద్యాగంధము సోకిన యువకులు యోధులైనవో ఈ విదేశ ప్రయాణము, యుద్ధరీతి, యోధకాత్తముల మర్మము లు, నాగరిక దేశములలో గలిగెడి సాంకత్యము - ఇవన్నియు వేయరెట్లు హెచ్చుగా మన సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ మార్పులకు పురోభివృద్ధిక కులభముగ క్రియకారణము లగునని బుద్ధిమంతు లాహించ గలరు. శుద్ధ అప్రయోజనము, పితీకపందలు, అని నిరసించ బడిన వంగదేశీయులు కూడ నూరుమంది ఒక పటాలములో చేరినట్లు. ఇదిఎంత చిత్రమగు వాడ! కలకత్తా విరేఖకుడు, ఆ యువజనులను శ్రద్ధలోతులనగు వారికి కలకత్తా పురమంది రమున గవర్నరుగా రిచ్చిన ఉపన్యాసమును, వారి ఊరేగింపు ను జనులు బారులుదీర్చి, ఇసుకవేసిన రాలనట్లు బజారు ఊపి రాడకుండ, విరిగబడిఉత్సాహముతో చూచి, కాబోవుయోధుల కెంత మర్యాదను జూపిరో, బహు ఉత్సాహము పుట్టినట్లు వర్ణించినాడు. అంతటితో తృప్తిచెందక, ఆబంగాలో ఉద్రేక మునే మనము ఆవేశంప ప్రయత్నించుచు, ఆంగ్లల కన్న డిట్టిభాగ్య ముచ్చునోయని, తనలేఖను ముగించెను. ఆంగ్లలు ప టాలములో చేరిన వాగుండునని తలచునారు నేడు మరొకరు బైలుదేరి, తమ పత్రికలో, నిస్సందేహముగ తమ కోరికన వ్రాయుట మిక్కిలి శుభావహము. ఈవిధమున ఆంధ్రపటాల మునకై ముచ్చట పడెడివారు మరెందరు గలరో!

దొంగసాధు—పంజాబులో అమృత్ సరులో నొకసాధు మతి
వివ.యములను గూర్చి పురోద్ధానములలో నుపన్యసించుచుం
డును. ఈనెల 17 వ తేదీ రాత్రి యతడు స్వర్ణ దేవాలయము
యొద్ద తలపులుకు తాపటము చేయుచున్న వేడిరేకు నొందు
చుండగా నతనిని పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. అతనిని సోదా
మాడగా ఒకపటకారును ఒకకత్తెరయు 20 అవున్సుల వేడి
యు నతనియొద్ద దొరకినవి. అతని యింటిని సోదా మాడగా
మరికొన్ని చోరీవస్తువులు కనబడినవి.

బొంబాయి

బొంబాయిలో జులై నెల వైద్య సహాయ శకటములు. వ్యాధిరహిత జంతువులను శిశువులుగా వైద్యశాలకు గొనిపోవుటకు మోటారు ఆంబులెన్సు బొంబాయి నగరమున కవసరమని పోలీసు కమిషనరుగారు కోరినందున నందులకు క్షాతలైన మొత్తము రు 10000 లలోను బొంబాయి జంతు వైద్యశాలకు సంఘమువారును శకటములు వెంట్రుకలను బిక్రీయమున సంఘమువారును రు 5000 ల నొచ్చుట కంగీ కరిగిరి. ఈ ఆంబులెన్సు పోలీసువారి ఆధీనమునందును.

బొంబాయి క్రానికలు పత్రికమీద మాననప్రపు దావా.

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 24:— సోలీసిటరు సురాజు నాథు. ఓ. మెహతాగారు రెండు కేసులలో పనిచేసెను. ఆ కేసులను గురించి గత మార్చి నెలలో క్రానికలు పత్రికలో ఇండు వ్యాసములు ప్రకటింపబడినవి. అవి మాన నప్రమున కలిగించుచున్న గత మెహతాగారు పత్రికా స్వాములవలనను సంపాదించినవలనను ముద్రాపకనివలనను రు 25000 లు యిప్పించవలెనని బొంబాయి హైకోర్టులో దావాచేసిరి. ఇండియన్ న్యూస్ పేపర్స్ కంపెనీవారు పత్రికా స్వాములు. సంపాదకు లు ఓ. జి. హార్నింగ్ గారు గత ను ను ద్రా ప కు డ గు ఎం. ఎ. బ్రూయింగారును వ్రాతములములను నేడు న్యాయ ముక్తి మెకోడుగారి ఎదుట దాఖలుచేసిరి. ఆ వ్యాసములను ప్రకటించినది సత్యము; గాని మాన భంగకరముగా వ్రాతలేమి యులేవు. న్యాయముగా చేయవలసిన వ్యాఖ్యయే చేయబడిన దని వారిద్దరును వ్రాసిరి.

మెయిలు స్త్రీ మరు

సాల సెప్టెంబరు బొంబాయినుండి ఈ నెల 27 వ తేదీ నుభ్యాన్నము 2 గంటలవఱకును బయలుదేరిన ఏకెంటు తెలిసిరి.

బంగళము

బంగళ పటాలము

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 24:— బంగళాపటాలపు నాల్గవ జన్మవారు 26-వ తేదీ రాత్రి 7 1/2 గంటలకు హారానుండి నాశరాకు పోవుదురు. మూడవజన్మవారు ఆకస్మికముగా గత శుక్రవారమునాడు బయలుదేరిపోయిరి. వ్యముపడుచున్నను ఆ నేరులు రైలునద్దకువచ్చి పటాలమువారికి వీడుకోలు ఇచ్చి పంపిరి.

కలకత్తా పటాలములు.

సినమొటా గ్రాఫునందు ప్రదర్శనము.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 24:— ఈ ఉదయము పిలియము కోటలో కలకత్తా పటాలములచే కనరత్తు చేయించిరి. ఈ పటాలములను సినమొటా గ్రాఫునందు ప్రదర్శించుటకు భారత పటము తీసికొనబడినది. ప్రతిపటాలము నందును చాల నుండి యుండిరి.

80 సరకుల పడవలు మునుగుట

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 24:— గురువారము నాడు పట్టిన తుపానువలన కలిగిన నష్టమునుగూర్చి బడ్జెట్ డివిజన్ రిపోర్టు లిక్కిన అన్ని ఏజెంట్ల గ్రామములనుండియు గూడ రిపోర్టులు వచ్చినవని రేవుపోలీసువారు చెప్పిరి. జనవారము 80 సరకుల సరకులను రిపోర్టులించినను 2 రిపోలీసువలనను 1 మోటారు పడవయును మునిగినవి. నష్టమైన సరకువల సుమారు 2 లక్షలు. ప్రాణనష్ట మెవలదు కలిగినట్లు తెలియలేదు. స్వదేశీవాకలోని మైరమాను కనబడలేదని నిన్న తెలిపిరి గాని మరక్షితముగా నున్నట్లు నేడు తెలిసినది.

తు సా ను.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 25:— సుసానువలన కలకత్తా నగరమునకు నష్టము విశేషముగా లేదుగాని దేశసమర్థమున గ్రామములలో గుడిశలు కొట్టుకొనిపోయిన వని రిపోర్టులు వచ్చుచున్నవి. దామో అబ్బోయి నదులు పొంగుటచే నుభ్యాన్నము, మూర్ఖాబాదు, వీరభూమిజిల్లాలలో చాల గ్రామములు జలమయ మైనవి. ఆ గ్రామములలోని ప్రజలు మెకెల మీదకును రైలుస్టేషనులకును కదలికలను కోయి ప్రాణముల నెత్తుకొనకపోయిరి. దీనివలన పంటలకు చాలనష్టము కలుగునని ప్రజలు భయపడుచున్నారు.

మొయి కర్నాటకము

అలహాబాదు వార్తలు.

మ్యూనిసిపలు నియోజనము.

అలహాబాదు సెప్టెంబరు 28:— నేడు వ్యము గురియు మన్నునుగూడ ఎన్నికల నియమమున చాలపట్టుదలగా పనిచరిగినది. సివిల్ సర్వేయరుగారు మిలీటరీ చీఫ్ మోహనులారు గార్లు నియోజింపబడిరి.

హైకోర్టు.

హైకోర్టు చాల ప్రాంతభింపబడినపుడు న్యాయమూర్తి పిట్టెటూగారి స్థానమున ఎస్. ప్రభువర్మగారు న్యాయమూర్తిగా నుందురు. పిట్టెటూగారు ప్రతినిధిసంఘమున పనిచేయుచున్నారు.

నగ్ అసిస్టెంట్ ముఖర్జీ గారు.

మీరు దేశీభాగా నెలవుదినములను అలహాబాదులో గడుపుటకు నే డిచటకు వచ్చిరి.

మరణము.

హమ్మూరిలో సుప్రసిద్ధులగు వి. న్నెంటు మెకెనుగారు మృతిచొందిరి.

హైకోర్టు నూతనముండినము.

ఈ నుండి ముఖ్య రియోనడి. నెలవుల అంత్యమున పని ఈ నూతన గుండుముననే ప్రారంభింప బడును. ప్రారంభించి గమునుండి సాగుగ్రులను క్రొత్తనుండిమునకు మాయింపుచున్నారు. ముందునెలలో రాజుప్రతినిధిగా క్రొత్తనుండిగమును తెరువవచ్చును.

అలహాబాదు మ్యూనిసిపలు ఎన్నికలు

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 24:— రెండు సిటీవార్డుల వలన జరిగిన నియోజనమున నిదివరకు రాజీనామాల నియ్యిరి హిందువు లిద్దరును లాల్ కవచరణాలుగారును గూడ ఓడిపోయిరి. బాబూ దామోదర దాసుగారు వెనుకకు తగ్గిపోయిరి.

మధ్యపరగణాలు

రైలుగట్టు తెగుట.

మొదటివార్డు.

కటికారు సెప్టెంబరు 25:— కటికారుయొద్ద తుపాను వలన సిద్ధాబాదు హోటళ్ళులకు మధ్య 315-316 మైళ్ళ కడ రైలుగట్టు చాలావోట్లు తెగింపన బండ్లుపోక కలుగెను. సాయంకాలమునకు మరల సరూరని బండ్లుపోవచ్చును. ప్రస్తుతము హార్లు జరుచుచున్నది.

రెండవవార్డు.

రైలుగట్టు బాగుపడినది. బండ్లుపుడు సరిసరిగా పోవుచున్నవి.

బంగ

మా నెభూములలో ప్రమాదము

రంగూను, సెప్టెంబరు 24:— మాన్వే జిల్లాలోందు మా నెభూములలో నిజీకల గలిగిన అగ్ని సంభవమున 18 గుండ్ల బంధింపబడిరి.

రంగూను తంతివార్డుల కాటంకము.

రంగూను సెప్టెంబరు 28:— గురువారమునాడు సాయంకాలము 4 గంటలు మొదలు రైలున తంతివార్డులుగాని యింక తంతివార్డులుగాని రంగూనుకు రాలేదు. గురువారము నాడు సాయం సాక్ష్యమొద్ద గొప్ప తుపాను బట్టినందున చాల తంటలు తెగినవి. కలకత్తానుండిగాని యింక ఏవైనా స్థానము నుండిగాని రైలులు కచ్చుటలేదని తంతివార్డులయమువాళాక పత్రిక విలేఖనుడకుగా చెప్పిరి. నేడువయమునుండియు రంతివార్డులు కచ్చుచున్నవి. 36 గంటలకేపు తంతివార్డులే తేవు.

బర్మా విశ్వవిద్యాలయము

ప్రొముకోడ్లో అడవిగానున్న 414 యకరముల భూమిని బర్మా విశ్వవిద్యాలయమునకు కరణమునకొననతె వని బర్మా దొరతనమునాకు కడతెలుపుట వ్రాసిరి.

నగ్ హెన్రీ హార్వే లుగారు పని చాలించుకొనుట.

మీరు 80 సంవత్సరముల ముక్తి పని చేయు చున్నారు. 1883న సంవత్సరమున మీరు ఐ. సి. ఎస్. కళాగో చేరిరి. 1898 లో ఇంగ్లాండులో బాగోర్టుగా నుండిరి. 1906 నుండి బర్మా ఫిఫ్త్ కోర్టులో జడ్జిగా నుండిరి. రెండు సార్లును ఫిఫ్త్ జడ్జిగా నుండిరి. 1914 లో వైట్ల నిరుదమును బడసిరి. మీరు పనిచాలించుకొనుట మీ మిత్రుల కడగూని సంపాదకముగా నుండును.

సామ్రాజ్య కావనసభ.

సింలా, సెప్టెంబరు 24:— జరుగనున్న సామ్రాజ్య కావనసభలో మా. కే. ఓ. రంగసామి అయ్యంగారు ఈసభ్యులనడిగెదరు.

1 మన ప్రతిష్టాపనము పరిపాలనమును దొరతనమువారు పూర్తిగా వదలుకొనినపుడు 1871 వ సంవత్సరమున జారీ చేసిన యుత్తరువులలో ఆ ప్రతిష్టాపనములకు సంబంధించిన పరిపాలనము ప్రభుత్వమువారి యాధీనముననే యుండు నను సుద్దేశ్యముతో కవుళ్లు గుర్తులు చేసిన న్యవసాయదారులకు అన్యాయము జరుగకుండుటకుగాను అట్టి ప్రత్యేకపు కవుళ్ళకు సంబంధించిన భూముల నికరపు ఆదాయమునం తను ఆ ప్రతిష్టాపనముల ధర్మకర్తలగు జేకీయులకు పూర్తిగా నిచ్చివేయవలెనని వివరించుచున్నారా?

2 ఇటులైన శ్రీరంగము మున్నగు దేవస్థానములకు సంబంధించిన కొన్ని భూముల పరిపాలన మాయుత్తరువు నను సరించి దొరతనమువారివలననే జరుపబడుచున్నదా?

3 అట్లైనచో ఏమే ప్రతిష్టాపనముల భూముల లట్టి పరి పాలనమున నున్నవి. వానివలన ప్రస్తుతము సాలు కేంద్రము చున్నది?

4 శ్రీరంగము మొదలగు దేవస్థానములకు చెందిన అట్టి భూములవలన వచ్చునట్లులో కొంతభాగమును మాత్రమే దేవాలయ ధర్మకర్తల కిచ్చుచున్నారగాని పూర్తిగా నిచ్చుటలేదు నని నిజమేనా?

5 అట్లైన ఆ ప్రతిష్టాపనముల పేర్లను వివరించెదరా? ఆ దేవస్థానముల నాతాను ఏమే ప్రాజెక్టులో నెలసా మున్ను దోతెలిసెదరా?

ఇంతటినుండి అట్టి భూముల నికరపు ఆదాయము నం తను ఇదివరకు కనూరై నిలవయున్న మొత్తము లేమైన నున్నచో ఆ మొత్తములను దరఖాస్తు పెట్టుకొనినచో ఆయా నడి దులయొక్కయు దేవస్థానములయొక్కయు ధర్మకర్తల కిచ్చి వేయుటకు దొరతనము వారు తీరువు చేయుదురా?

చెన్నపురి దక్షిణ మహారాష్ట్ర ఇనుపదారి కంపెనీ లిమిటెడు, (ఇంగ్లాండునందు. ఇక కార్పొరేటు కాబడినది.) నోటీసు

చెన్నపురి దక్షిణ మహారాష్ట్ర ఇనుపదారిపై నున్న గుంటకల్లు జిల్లాకు చేరిన ఈ క్రింద వివరింపబడిన సెక్సులూరు రివిన్యూ మరమ్మతు పనుల జేయించుటకుగాను టెండరులు కోరబడుచున్నవి. అల్లు పంపుకొనబడు టెండర్లను 1916వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెల 15-వతేదీ సాయంకాలము 4 గంటల వరకు ధార్వాడ నందుండు శిష్యుటి చీఫ్ ఇంజనీయరువారు తీసికొనెదరు.

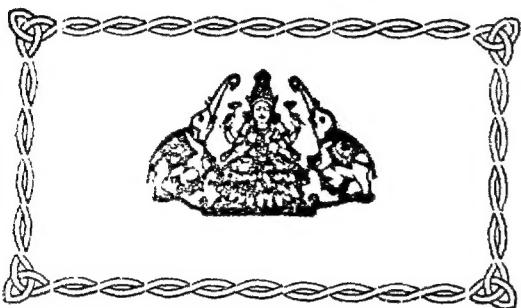
- 1. (ఎ) నరసారావుపేట సెక్సు (బి) గుంటూరు " (సి) గుడిరాడ " 2. టెండరు ఫారములు జత 1-కి రు 2 లు చెల్లించినచో దొరకగలవు. ఇతర విధములగు విషయముల దెలిసికొనుటకు గోరినవారు ధార్వాడ యందుండు ఫిఫ్ ఇంజనీయరువారికి గాని గుంటకల్లునందుండు డిప్యూటీ ఇంజనీ యరువారివద్ద గాని స్వయముగా నడిగి దెలిసికొనవచ్చును. 3. వైజెప్పబడిన సెక్సులలో నొక్కొక దానికిని ప్రత్యేకము ప్రత్యేకముగా టెండరు పంపుకొన బడవలయును 4 కంక్రెట్ గు వైమాడు సెక్సులలకు కలిసి గాని లేక కొన్ని సెక్సులనుమాత్రమే గాని టెండరు పెట్టుకొన వచ్చును. 5. వైజెప్పబడిన రీతి నియామకపరచబడి యుండు ఫారముమీద వ్రాసిపెట్టుకొనబడిన టెండరులు తప్ప ఇతరములు ఆగోచింప బడవు. 6 "..... సెక్సులోని రివిన్యూ మరమ్మతులకుగాను పంపుకొనబడిన టెండరు" అని వ్రాయబడియుండు కవరులలో టెండరుల నుంచి స్వీకృతేసి, డిప్యూటీ చీఫ్ ఇంజనీయరువారి పేరటికి చిరునామా వ్రాసి, టెండరులు పంపుకొనబడవలెను. 7. అన్ని టీకన్న తక్కువగానున్నట్టిగాని లేక ఏ టెండరునుగాని అంగీకరించ వలెనని గాని, కంపెనీ వారు బాధ్యతను వహింపరు. (458)

విన్నపము

శ్రీపతిదినము మహాశయి అమావాస్య పండుగ దిన మగుటచే మా కార్యాలయమునకు నెల వీయబడెను. —సంపాదకుడు.

విషయానుక్రమణిక.

చరిత్ర, చరిత్రము, మామూలు, ఫలములు	3
దేశీయ రిక్రమణములు	4-5
ప్రధానవ్యాసము	
ఏ. బి. తరగతుల విభజనము	6
క్రైస్తవ ప్రబోధము	7
విరోధ మహాసంగ్రామము	
విశేష రిక్రమణములు	8-9-10
ఇంగ్లీషు తెలిగ్రామములు	11-12-13
కలరావైద్యము, (ఒక చిత్రకథ)	14-15

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 25-వ తేది
సోమవారము

ఏ. బి. తరగతుల విభజనము

కృష్ణాజ్యోతిలో ఏ. బి. తరగతుల విభజనము విషయమున విశేషము ఆందోళన జరిగినదనుట ఎల్ల కెరుంగుదురు. మనవి అట్లు, సభా తీర్మానములు, సమావేశముల తీర్మానములు, గౌరవ సభ్యుల పరిశ్రమలు అన్నియు సీసమస్యను విడదీయుటకు ప్రయోగించ బడినవి. కార్య నిర్వాహక సభ్యులకు ప్రజలు ప్రత్యక్షము మొరలెను కొనుటయు సంభవించినది. తుట్టుతుదకు ఏడైకొలది పోరాటము మీద నిష్పక్ష సమస్య తుద ముట్టు సమయము చేరారినది. ప్రభుత్వమువారు ఏ. బి. తరగతుల విభాగమున రద్దచేయ నిశ్చయించినారు. తామెల్లు రద్దచేయుట కలిగినదో కొంతవరకు ఆచరిత్రను గూడ ప్రభుత్వమువారు తమ యుక్తివులలో తెలియపరచినారు. 1913వ సంవత్సరము ననుబడు మాసమున జరిగిన శాసన నిర్మాణ సభలో గా. వెంకటేశ్వర రామచంద్రరావు గారు ఏ. బి. విభజనమును రద్దచేయవలయునా మార్పులయినా అను నాశమును నిశ్చయించు కొరకు బహిరంగ విచారణ జరుపవలసినదని కోరిరి. అందుమీద ప్రభుత్వమువారు పూనుకొని సూచించిరిగా ఇంజనీరుగారును జిల్లా కలెక్టరులును ఈ విషయములో పూర్ణముగా విచారణలు చేసి ఫలము తెలుపవలసినదని కోరిరి. ఎవ్వరైనను ప్రత్యేక మేధానము చెప్పుకొనదలచిన యెడల వివరలసినదనియు ఈ విషయములో శ్రద్ధా భక్తులు కలవానియందీ వాగ్దానములు కై కొనవలసినదనియు గూడ వారిని హెచ్చరించెను. వారు విచారణ లెట్లు జరిపిరో ఫలము లేదు తెలిపిరో మన మెరుంగము. కాని ఇంకను ప్రత్యేక విచారణ యవసరమని మాత్రము ప్రభుత్వమువారిభిప్రాయ పడిరి. అందుచేత వారు ప్రత్యేకాధికారిని నియమించి కైతులకు లాభకరముగా నుండుటకుగాను

ఏ. బి. విభజనము గతి ఏమి చేయనలెనో నిర్ణయాభిప్రాయ మియ్యవలసినదని కోరిరి. ఆతరువాత విచారణలు సలిపి కార్య నివేదికమును పంపినాడు. జిల్లా కలెక్టరు టూరింగుగారును తమ విమర్శనలను వ్రాసియున్నారు. ఏ. బి. విభజనముల కనుకూలముగనే కాబోలును ప్రభుత్వము వారు ఏ. బి. విభజనమును రద్దచేయ నిశ్చయించినారు. కడచిన ఏప్రిలు మాసమున కృష్ణామండల సమావేశమువారు తమ ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని మూలముగా సీ క్రింది వాక్యములను ప్రకటింపించిరి.

ఏ. బి. తరగతుల విభజనము, నీటిద్రవ్యముల నిర్ణయింపబడినది, తదనుబంధము ఆందోళనము అందఱకు తెలియజేయబడినది. కొల్లేటిపంచవారి కుపకాశ మొనర్పినది. వ్యాపక విధము ఏ. బి. విభజనముగాక మరియొక మార్గములోకలవు. ఆకునెయకొను సమస్యము లేమిచేత ముందు సీరిచ్చినను వారి కుపకరింపదు. కొల్లేటికి వచ్చు మునుగునీరు విరివిగ సమద్రమునకు బోవుటకును, అందు కల్ల కొల్లేటి ముంపుభూమిసాగుకు అర్హము చేయుటకును, మొత్తము నిర్మించి ఆకుముందుగనే నెయకొను సమస్యము గల్గించుటకును, అలాచింపబడిన, కొల్లేటి ప్రాంతము కాశ్యా న్యాయముచేసిన ఆ తాలూకావారికిమహాపకారము కలుగును.

ప్రభుత్వమువారి నేటి యుక్తివులను ఇదిన రిజో వారు దిరభాస్తులను గురించి జూచిచేసిన మరియొక యుక్తివులను విశేషభాగము ఈ మొరను ప్రభుత్వమువారు ఆలకించి నా రినుటను స్పష్టపరచుచున్నవి. అయిన ప్రభుత్వమువారు నేటి యుక్తివులలో నుపయోగించిన కొన్ని వాక్యములను ప్రజలు గమనించుట అత్యవసరము. తదను గూర్చుముగా ప్రవర్తించి ప్రభుత్వమువారికి తోడగుటే కాక తమ సోదర బృందమునకు సహకారులౌట పరమధర్మము. కాలువక్రింది భాగములలోని భూములు ముంపులకు డెనికి పట్టులగుటచేత వానికి ముంపుతగులు లోపల సీరింది పని జరిగిపోవు ఆలోచన చేయుటకై ప్రభుత్వమువారు ఏ. బి. విభాగము నేర్పరచిరి. ఇప్పుడు వారా విభాగమును తీసివేయుటచేత క్రింది భూములకు త్వరగా నీరు సాగునట్టి యింకొక యాలోచన చేయవలసియున్నారు. కృష్ణామండల సమావేశాధ్యక్షుడు నుడివిన రీతిని ముంపునీరు సముద్రమునకు వెడలి పోవు నేర్పాటులు మున్నగునవి చేసినయెడల ఈ యాలోచన యవసరముండదు. కాని అంత దరుక సీ యాలోచన చేయక తప్పదు. అందుచేత టూరింగు గారొకసలహాచేసినారు. కాలువలకు నిండు సీట్లు వదలుటవలె త్వరగా సాధ్యమైనంత త్వరగా సంపూర్ణంగా నీరు వదలవలసినది. కైతులు ఆ సీటిని ఎంత శీఘ్రముగా నుపయోగించుకొనుటకు ఏ. బి. తరగతుల అంత త్వరగా ఉపయోగించుకొని డాక్యులు తీర్చినము చేసికొనవలసినది. ఈ విషయము, టూరింగు గారి భిప్రాయమున కష్టము గాదు. గోదావరి జ్యోతిని కైతులు ఈ ఆచారమును ఇదివరలో అవలంబించుచునే యున్నారు. గోదావరి జ్యోతి కైతులు చేయగలిగిన పనిని కృష్ణా జ్యోతి కైతులు చేయకుండుటకు కారణము లేదు. టూరింగుగారి సలహాకు ఆమోదము సిచ్చుచు ప్రభుత్వమువారు సీట్లు పూర్తిగా వదలినప్పుడే సకాలముననే కైతులు సీటిని నుపయోగించుకొనక పోయినయెడల నిండు సీట్లు వదలియు ఫల విరహితత్వ మేర్పడునని వ్రాయుచున్నారు. ప్రభుత్వపు లాభాలాభములను, సోదర కర్మకుల లాభాలాభములను, తుదకు తమయొక్క బహుకాల లాభమును ఆలోచించు కైతు లెవ్వరును ప్రభుత్వమువారు కోరిన కోరికకు వ్యతిరేకముగా ప్రవర్తించుట మే మనుకొన జాలము. కాని ఇంకను పూర్తిగా నిర్ణయము కాని వేరొక సమస్య ప్రభుత్వమువారి ఈ కోరికకు

కొంతవరకు భంగకరముగానేమో యను భయము కలుగుచున్నది. అది ఏ సమస్య యైనదియు మేము చెప్పకయే మా చదువరులకు స్ఫురింపగలదు. కుండతూరలు వచ్చిన పిదప కైతుభూమికి సరియైన నీరు సకాలమున చేరుటలేదని ఇప్పటికే మొరలున్నవి. ఇంకను నీరు తొందరగా కట్టుకొని క్రింది భూములకు శీఘ్రవాహకములు కలిగింపవలెనన్న యప్పుడు ఈ కుండతూరల మూలముగా చేరు నీరు కొంచె మెక్కువ వేగముకలది కావచ్చు నేమో కాని తగిన యంత యెక్కువ ప్రవాహ పరిమాణము కలది మాత్రము కాజాలదేమో యని అనుమానించు చున్నారము. ఏ. బి. విభజన సమస్యతో గూడ ప్రభుత్వము వారు కుండతూరల సమస్యనుగూడ విచారించియుండి న బాగుండును. 1915, 1916 వ సంవత్సరముల పంటకాలములలో ఏ. బి. తరగతుల విభజనము ఆపి యుంచవలసినదని ఇదివరలోనే ప్రభుత్వము వారు తీరుపులు ఇచ్చియున్నారు! కాబట్టి ఈ రెండు పంటకాలముల యనుభవమును కుండతూరల సంగతికి కొంత సహకారికాగలదు. కుండతూరల సంగతిని తీరించినదిగా దలంపక మారువరాని నిర్ణయముగా నెంచక ఏ. బి. తరగతుల విషయమునను దిరభాస్తుల విషయమునను మన ప్రభుత్వమువారు ఉదారులై పనిచేసిన యట్లే పని చేసి మరల నింకొక పర్యాయము కష్టనష్టములను విమర్శించి ఏ. బి. తరగతులలో తాము కనుబరచిన ఉదారఫలము కైతుకు సంపూర్ణముగా చెందుటకును తోడి కైతునకు కైతు సకాలమున సీరిందజేయగల పరిస్థితి కల్పించుటకును సహాయ భూతులగుదురు గాకయని కొరుచున్నాము. ఈ లోపుగా కృష్ణాజ్యోతి కైతులను సాధ్యమైనంత దూరము గోదావరిజ్యోతి కైతుల ఆచారముల ననుకరించి ప్రభుత్వమువారి కోరికను ఫలింపజేయుచు సోదర కర్మకుల మేలొడగూర్చురు గాకయని విశ్వసించుచున్నాము.

క్రైస్తవ ప్రబోధము

మన క్రైస్తవ సోదరులు క్రమ క్రమముగా జాతీయసంకేదన నందుచు జాతీయాధారములపై తమ సర్వ జీవితమును నిర్మింప జూచుచున్నారు. జాతీయోద్యమము ఈ నగరమునందలి మన క్రైస్తవ సోదరుల ఎడలను బలవత్తరముగా చూడబడుచున్నందులకు సంతసించుచున్నాము. ఈ నగరమున క్రైస్తవ సమాజమును సమాజమొక్కటి కలదు మాస మాసమును ఆ సమాజము సమావేశమగుచుండును. కడచిన సమావేశమున విశాగానము ప్రముఖంగా జేర్పబడియెను. గానానంతరము 'క్రైస్తవారాధన, హైందవగానము' అను విషయమై 'క్రైస్తవ దేశభామిని' ప్రతికా సంసంపాదకులగు హెన్రీ దేవదాసుగారు రుప్యసిం చిరి. క్రైస్తవారాధనలో హైందవగానము వినియోగము కాకయుండుట విచారకరంబని గట్టిగా విమర్శించిరి. నామాస్యముగా క్రైస్తవారాధనములలో పాశ్చాత్యగాన పద్ధతి యుపయోగింప బడుచున్నది. ఎచ్చటైనను హైందవగాన పద్ధతిని తలవెట్టువారున్నను అదియు పాశ్చాత్యగాన పద్ధతి యొక్క స్వరూపమును దాల్చి గాని ప్రవేశ మందుటకు వీలులేక యున్నది. దేవదాసుగారి యభిప్రాయమున భాషాంతరీ కరణముచే అరవభాష మృతకల్పమును చున్నదట! తెలుగు భాషయు తదితర దేశభాషలును గూడ సామాన్యముగా పాదిరిల పోషణక్రింద ఈ స్థితి నందుచున్నవచుటకు సందియము లేదు. భక్తి ఆయా

భాషయందు ఆయాభాషకు సహజంబగు అన్యత
మాధుర్యమును బట్టి నాదరూపమును చాల్చునల
యునే కాని పరభాషాచారములకు దానత్యము
నెరపుచు విజృంభింపవలయుననిన విజృంభింప
జాలదు. హెచ్చిదేవదాసుగారు ఈ తత్త్వమునే
ఉదాహరణముచే సువ్యక్త మొనర్చు తలపెట్టిరి
సామాన్యముగా నీ ప్రాంతములలో కాలక్షేపము
లచుపేరిట జరుగు పారి కథలను నిదర్శనముగా
చూపి అందలి విసరులు తుదకు అందలి చర్చిత
చర్యణములు ఏ విధముగా వినువారలను పరవశ
త్యమునబడు వేయుచుండునదియుగనునించినయెడల
భక్తిరసాను భవంబునకు హౌందవగానపద్ధతియొ
టియనుకూల పరిస్థితులగల్గించునో ఊహించుకొన
వచ్చునని తెలియజేసిరి. ఇందులో వివరీత మేమిగల
దు. దేవదాసుగారేవిశదపరచినరీతిని మనగానపద్ధతి
పాశ్చాత్య గానపద్ధతికంటె నెన్నియో రెండు
సూక్ష్మమైనది. పాశ్చాత్య పద్ధతిలో రెండు మేళ
ములు మాత్రము కలవు. మన పద్ధతిలో డెబ్బది
రెండు మేళములు గలవు. డెబ్బదిరెండు మేళ
ములలో జన్మించిన రాగముల సంఖ్య వ్రాయ నవ
సరమే లేదు. రెండు మేళంబు లేడ? డెబ్బది
రెండే? మను చరిత్రలో వరూధిని

రహిబుట్ట జ్యోతిగాత్రముల రాగరగింపు విమల గాం
ధర్వంబు విద్య మాకు

అని చేసిన వర్ణన పౌరస్త్య గాన పద్ధతికిం
దగును గాని పాశ్చాత్య గాన పద్ధతికి నెన్నఁదెనం
దగియుండునా? ఏకపత్తివ్రతుండై ధృత ధర్మ్యుడై
వ జనమ ప్రకృతి కలవాడైన ఛాందసుని మానస
శిలను గరిగింప నుపయుక్తంబగునని ఆ యవ్వరస
తలపెట్టిన సమ్మోహన సాధనము భక్తపర తంత్ర
దును దీనసంరక్షకుడును పతితులకూయికోటయని
పత్మ్యైరంబిచ్చునాడును నగు నామహాత్మును
గృహయుని సర్వేశ్వరుని రంజింపచేసియానందింప
జేసి స్వాధీనము చేసికొనుటకు ఉత్తమ సాధనము
వా! ఒక్కొక్క పాదమునను పోతనానూత్మ్య
ది తొల్కరించుచుపోయిన సుధామాధుర్యంబా
శివతంబునకు నీ హౌందవగాన వాతావర
ణము మూలకంబు న గాదె యలవడినది. తన్మ
య్యెత్త, పరవశత్య, లీనత్యములు శాంతరసంబున
సుహృదనలయునన్న సాక్ష్య వాతావరణంబున
సాంప వలయుననిన హౌందవగాన కళామూ
ల్యున గాక యింకొక్కరీతిని సాధ్యనంబు గాదనుట
సాసంబు కాజాలదు. రాజస తామసములు
సాక్ష్య ప్రకృతియందు నిబిడములై అచ్చటి
గాంబునను ప్రతిఫలించినవి. ఉత్తమసాక్ష్యకంబు
సాక్ష్య ప్రకృతియందు ముఖ్యముగా హౌందవ
ప్రకృతియందు నిబిడంబై, ఇచ్చటి గానంబున ప్రతి
ఫలించి. దైవారాధన యందు రాజసంబునకు
నెడమ లేదు. తామసంబునకు నెడంబు లేదు.
సాక్షికంబును వెదకుచు పాశ్చాత్య భక్తులు
యుగయుగ పాటుపడి యున్నారు. ఇంకను పాటు
పడున్నారు. వారి కది సామాన్య లభ్యము
కాక యున్నది. మనకన్ననో ప్రతిదిన లభ్యము.
అట్టి శ్రీదిన లభ్యంబగు నస్తువును పాశ్చాత్య
చారగ్రాహంబున బడి ఇతరులనతె మన క్రైస్తవ
సోదరును ఇతరకాలమును మరచి యుండిరి.
బైబిలుంగ్ల భాషలో ఆంగ్ల పాదరీల మూలమున
తమ దినది కావున ఆంగ్ల గానపద్ధతికే దైవంబు
ప్రత్యక్షం బిచ్చునని యాలోచించు చుండిరి.
వారి కుకరించి కొంతదూరము హిందూశా
ఖలలో నొక్కరమని చెప్పుకొన నారంభించి
యుంపబట్టా మ త స్థితు ను ఉ పా స న
యందూశ్చాత్యగీతములను పద్ధతులను కొంత
వరకు కలంబించు వారైరి. నేటియుగమున నన్ని

యు జాతీయపక్షమునకు మానయల్లే యీ య
భాషనులునుజాతీయపక్షమునకు మారుచున్నవి
బ్రహ్మనుతస్థులలోను జాతీయపక్షము బలవత్తర
మగుచున్నది. రామమోహన రాయలు తన మత
మందరును స్వీకరించి తమతమ యాచారములను
మానివేయనలెనని బోధింపలేదని స్థాపింప జూచు
టకు ప్రయత్నించు బ్రహ్మనుతస్థులు కానరా
మొదలిడినారు. ఇంతటి ప్రయత్నము లాభ
దాయకమా నష్టప్రదమా యను విమర్శ అప్ర
స్తుతము. ఈ సంఘములలో చలనము జాతీయ
పక్షమునకు బలముగా కలిగినదని నిరూపించుటకు
మాత్రమిది సాధనము. వివరీతము లెచ్చటను విస్త
నీయుములే. వివరీతముల మాట అటుండవిచ్చినచో
మొత్తము మీద నీ జాతీయ భావోదయము న్నె
యెడలను హృదయ పూర్వకముగా ప్రోత్స
హించుట దేశభక్తుల యొక్కయు దేశనాయకుల
యొక్కయు విధాయక కృత్యము. ఈదృష్టిపథం
బునుండి మానగరములోని క్రైస్తవ సోదరులలో
పాడనూపిన నూతనాంధోళనమునకు పూర్వ సంత
స్థాతరంగులపై స్వాగత మిచ్చుచున్నారము.
అచిరకాలముననే మన సోదరులకు క్రైస్తవులు
నిర్జీవంబగు నేటి నైమోపాసనా పద్ధతిని తిరస్క
రించి గంభీర మాతృ వాక్యసూన సారథ సమ్మి
తంబును చిత్తావందక వేణు వీణానాద సంభరితం
బును శాంతరసకానుభవ సంధాయకంబును
సాక్ష్య బ్రహ్మస్వరూపతత్వయత్నసాధకంబునకు
సజీవంబగు పద్ధతి నవలంబించి హౌందవగౌరవంబు
నభివృద్ధి నొందితురు గాక యని నమ్ముచున్నాము.

ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు
నిఘంటు నిర్మాణసంఘ సమావేశము.

(మాన్యకీయ విలేజుకుని వద్దనుండి)
గత శనివారము మధ్యాహ్నమునందు సాహిత్య
పరిషత్తు కాగ్యాలయమునందు మాన్యగౌరవాంధ్ర నిఘంటు
నిర్మాణసంఘము గూడినది. సభ గూడుటకుగల ముఖ్యోద్దేశము
నిఘంటు నిర్మాణమున కవసరమైన పండితులను పాఠకు
లను నియమించుటయై యుండెను. కాని శ్రీ పితాపురముగా
గారును మరికొందరును సభకు రాజాలనందున పండితులను
పాఠకులను నిర్ణయించెడి విషయము రాగల సమావేశమున
కాపురల జేయబడినది. ఈ విషయము అక్టోబరు 21న తేదీని
గూడగల సభయందు నిర్ణయింపబడును. పండిత పదవులకును
పాఠక పదవులకును కలిపి 116 దరఖాస్తులు కాగ్రద్దస్తుకు
చేరియున్నవి. పండిత పదవులకు 35 పాఠక పదవులకు 81
మందియును దరఖాస్తులను పంపియుండిరి. గత సమావేశమునందు
నిఘంటు నిర్మాణ విషయమై క్రింది తీర్మానము లంగీక
రింపబడినవి.

- పాఠకుల విధులు.
1. పాఠకులు తమకిచ్చు పుస్తకములను పూర్వముగ
జదివి ఆంతుండు పదములలో తేల్చిమేతర పదములను సంస్కృ
తమునందు లేని అర్థములతో ప్రయోగింపబడిన సంస్కృత శ్లో
ములను ఆయాసంధిగోచితములందు వాని అర్థములను ఆయ
గమును స్ఫురింపజేయుటకు తగినంత పద్యభాగమును ఎన్ని
ప్రాయవలయును.
  2. వారు చదువు గ్రంథములలో ఛందోన్యాకకణాది
విశేషములను సప్రమాణముగ ఎన్ని ప్రాయవలయును.
  3. అన్యదేశ్య పదముల పట్టిక వ్రాసి సర్వసాధారణ
ముగ వాచకలో నుండువానిని భాషలో చేరి చేకర యంతు
వానిని చేరుచేరుగ చూచించవలెను. ఈకార్యమున కొక పాఠ
కుని నియమింపవలయును.
- పండితుల చేయవలసిన పనులు.
1. పాఠకులకు మాన్యదృక్పథులగుండి వారు చేసినపనిని
సరిచూచుట, సవరించుట. 2. నిఘంటువుయొక్క సంస్కృత
సమభాగమును సిద్ధముచేయుట.
  3. కాస్త్రసాహిత్య పదముల పట్టికను తయారు
చేయుట. 4. తన్మౌళ్యబ్రతులకు ప్రాకృత సమములకు అనగా.
సరిమైన మూలపదములను ఎన్నిప్రాయము. 5. దేశ్యపదములకు
ఇతరభాషనుండి సజాతీయ పదముల నెన్నిప్రాయము.
  6. పాఠకపదవికిని పండితపదవికిని దరఖాస్తుచేసినవారలు
వై నిబంధనల ప్రకారము నిఘంటువునకు కావలసిన విషయ
ములను అశ్వమేసవర్ణము మొదటి ఏబదిపద్యముల నుండియును
ఇతరుల సహాయమును తీసికొనకుండ ఎన్నిప్రాయ అక్టోబరు
నెల 18-న తేదీ లోపల. పరిషత్తు కాగ్రద్దస్తునమునకు పంప
వలయును.

సానికవార్తలు

జరుగబోవు సంగతులు
సెప్టెంబరు 27, బుధవారము
శ్రీ రాజా రామమోహనరాయ వర్ధంతి అంద
గృహ హోలు సా 5-30 గం

సర్ శంకర నాయకుగారు:— సామ్రాజ్యసభి
కులు సర్ శంకర నాయకుగారు తమనవంబరు నెలలోని ప్రయా
ణములో కలికత్తును జూచెదరు.

ముఖ్యన్యాయమూర్తి గారి యాతికృత్యము:—
లోగడ నుదరాసు ముఖ్యన్యాయమూర్తి అల్లుల్ రహీముగారి
కొక గౌరవాతిధ్య మొనగుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్న
టుల ప్రకటించితిమి. ఆయుత్సవము అక్టోబరు 2 న తేదీ
సోమవారమునాడు ఎన్లటిక్ అసోసియేషను పరిషతులలో
జరుగును.

జగన్నాథ భక్తసభ; ఎగ్గూరు:— శ్రీజయంతు
త్వనందనస్థమున జరుపబడు రీత యుత్సవముగా భుష్పవనము
అయ్యరుగారు సంగీతమును బాడెదరు. కారూరు చిన్న స్వామి
అయ్యరుగారు ఖిడిలువాయించురు. దక్షిణామూర్తిపిళ్లేగారు
మృదంగమును వాయించురు. వీరస్వామి పిళ్లేవీధిలో నం514బరు
వద్ద 28వ తేదీ మంగళవారము సాయంకాలమున నీపాటకచ్చేరి
జరుప బడెను.

దక్షిణ ఇండియా బ్రహ్మసమాజము:—
శ్రీ రాజా రామమోహనరాయగారి 87-వ వర్ధంత్యుత్సవము
27-న తేదీ బుధవారమునాడు సాయంకాలము 5-30 గంటల
కు అండర్మను మందిరమున జరుగును. దివాక బహద్రుల ఎల్
ఎ. గోవిందరావునయ్యగారు సభాధిపత్యమును వహించురు
ఎ. బాసు టి. పి; సి. లక్ష్మీనారాయణ బాద్మిరు, డాక్టరు
ముద్దులక్ష్మీయమ్మకు ఎమ్. టి. సి. ఎమ్, గారలు రాజాగారి
జీవితముగూర్చియు బహువిధములను జీవితోద్దేశములగూర్చియు
నుపన్యసించెదరు.

మెయిలు స్త్రీ మరు.
బొంబాయి, సెప్టెంబరు 25.— 19వ తేదీ టపాలతో
యలుదేరిన కైబరునాక్ ఈనెల 24వ తేదీ ఆదివారమునాడు
సాయంకాలము 5 గంటలకు ఏడవవద్దకు వచ్చినది.
ఈనెల రీత తేదీని లంచమలో యలుదేరినట్టియు 15వ
తేదీ టపాలను తెచ్చుచున్నట్టియు వైవాహిక ఈనెల 24
తేదీ ఆదివారమునాడు హోల్ నెనుకువచ్చినది.

మెక్సికో విప్లవము.
వాషింగ్టను, సెప్టెంబరు 24.— శనివారమునాడు వి
ల్లాచి హుహూహు దోచుకొనినపుడు విల్లా సేనతో కరంజాపై
నికులు 1000మందిగూడ చేరిరి.

రోమేనియను సేనాధిపతి
లండను, సెప్టెంబరు 22.— జనరలు మె కెన్నుగారితో
సమానుడని చెప్పబడిన జనరల్ ఆవలెస్కొగారు ప్రత్యేక
సేనాధిపతిగా నున్నారు.

The P. and O steamer "Khyber" with homeward mails
of the 19th instant arrived Aden at P. M. on Sunday the
24th instant.

The "Khiva" which left London on 8th instant and has
on board the mails of the 15th instant arrived Port Said
on Sunday the 24th instant.

Madras Social Club
1ST ANNIVERSARY CELEBRATED.
SIMLA, September 25.
The first anniversary of the Madras
Social Club was celebrated to-day. In the
absence of Sir Sankaran Nair who was to have
presided Mr. Justice Kumaraswamy Sastri presided
Hon'bles Mr. B. N. Sarma, Mir Asad Ali Khan and Mr.
K. V. Rangaswamy Iyengar were also present. Being
requested to speak Mr. Sarma said he was very glad to find
a social club like this though he must express his pain at
finding some differences among the Madras is here
difference which he thought might to be made up. He
was also glad to note that Madrasians were making a
steady headway in Government of India. Mir Asad
Ali and Mr. Rangaswamy Iyengar also spoke express
ing their gratitude for the hospitality and
sympathy of the club. The president remarked that
the position of the club financially was strong. He also
hoped with Mr. Sarma that personal grievances would
not be allowed to loom large enough to impede the pro
gress of the club; he further suggested that it would be
good for the club to maintain a Madras home which would
come in very handy for visitors from Madras.
Light refreshments were served and there was fine
music.

విరోధా మహా సంగ్రామము

బ్రిటనుపై విమానములదాడి-2 శత్రువిమానములు ధ్వంసమగుట

సోమురంగము-ప్రబలశత్రు సంగ్రామము

000000000000000000000000

రెవ్యూరంగము-విషవాయు ప్రయోగము నరికట్టుట

గ్రామపరిస్థితి-బౌద్ధికి వ్రాయబడిన లేఖవివరము

1916-17

[రైటరు ఏ జెన్సీ]

ఇంగ్లాండ్ -

ఆంగ్ల దేశముపై విమానముల దాడి

లండను, సెప్టెంబరు 24 - నిన్నటిరాత్రి అనేక శత్రు వాయుకాకలు ఆంగ్లదేశపు తూర్పుతీరమునకును, ఆగ్నేయ తీరమునకును వచ్చి అనేక స్థానములందు బాంబులు వేసినవి. విమానములదాడి యింకను జరుగుచున్నది.

లండను పరిసరముల ముట్టడి

శత్రువిమానములు లింకలవైరుజిల్లాను, తూర్పుజిల్లాలను, లండను పరిసరములను ముట్టడించినవి. అధికారానియపుడు ఈ కాన్యమున నుండియు, ఆగ్నేయముననుండియు శత్రువిమానము లు లండను పరిసరములపై బాంబులు వేసెను. మన విమాన ఫిరంగులు అగ్నిని జిమ్మినవి. సస్సెక్స్ జిల్లా దక్షిణభాగమునం దొక శత్రువిమానము నుడుచు నేల గూల్చబడిన దని తెలియుచున్నది; కాని అది యింకను స్పష్ట పటంబు బడలేదు. మనకు కలిగిన నష్టమును గూర్చి యేవిషయములును తెలియరాలేదు.

శత్రువిమానముల దాడి

లండను, సెప్టెంబరు 24: - శత్రువిమానములు వచ్చుచున్నట్లు తెలుపు ఫిరంగులధ్వని అంతవెద్దగా వినిపడుచున్నందున లేక తేదీని అది లండనుకెంత చేరువగావచ్చెనో ఈదినము నంతచేరువకు రాలేదని చెప్పవచ్చును. లండనుకు చాలదూరమున నగరము వెలుపల ఎక్కడనో అకాశమునందు జట్టినుచుట్టును ఒక హెల్ప్సెల్ శత్రువు ప్రేలుచుండుట అనేకులు చూచిరి. ఇదియంతయు విశేషకాలము కనపడలేదు. జట్టిను మన అగ్ని వర్షమునకు దాళలేక త్వరగా పాతపోయెను. మన ఫిరంగులును ఊరకుండును. అకాశమున చాలదూరమునం దింకను అగ్ని అవ్వడవచ్చును కనబడుచుండుటచే విమానయుద్ధము ముగియలేదని తెలిసినది. ఒకగంట మొదలవెనుక తూర్పువైపున ఒకచిన్న గుండు ప్రేలిపోయి యందుకు నగరమున నశేతులగునపడెను. లేక యందుకులే గాక ఈ గుండు నగరమున నంతటను వెలుగును వ్యాపింప జేయునట్టి పెద్దదిగా నుండలేదు. చూచినవా రందఱును జట్టిను విస్ఫోలునొనెనని తలచి సంతోషముతో చప్పుటలాకొట్టిరి. ఇంతమైన జరుగు నేమో యని అందఱును వేచి యుండిరి; కాని అకాశము మఱల శుభ్రమై యెప్పుడైన నక్షత్రకొటులు ప్రకాశింపకుండేని యుద్ధము ముగిసినదని తలచి యుల్లనును ఉత్సాహముతో తమరకు శయశక్తులు జూచి శయించిరి. లండనుగండి ఎస్సెక్స్ జిల్లా తీరమునకును గల పిలేఖులందును జట్టిను భయము చేయబడుటను జనులెట్లు భావించునో చూచునందొక వ్రాయుచున్నాను. తెల్లవారుజామున ఒంటిగంటకు ఒక ఫిరంగి ప్రేలగా ప్రజలందఱును తన ఇండ్లనుండి బయటికివచ్చి ఇండ్లపొది కెక్కిచూచిరి. ఒకవిమానము తూర్పుముఖముగా పోవుచుండెను. అస్వేషణ క్యోతులు దానివైపుండి యాస్థానమున వ్యక్తపటచుచుండెను. గుండ్లు దానివైపునే ముప్పును ప్రేలుచుండెను. తరువాత ఫిరంగుల గాల్పులు అగ్రపోయెను. అంతయు నిశ్శబ్దమయ్యెను. తరువాత ఒక అగ్నికణిగుంట్రిని కనబడి దానినుండి చిన్నగుండులు జట్టినును దాకుచుండెను. కొన్ని నిమిషములలో జట్టినును విస్ఫోలునొని మండపోయెను. జట్టినువిరిగి గోళుటకు ముందరి పాదపున నిలుచుండి దగ్ధులగు క్రిందపడెను. ఇదిచూచి లండను నడికందఱును సంతోషముతో చప్పుటలాకొట్టిరి. లండనునుండి కొట్టువంటి కణిదమలే నది కనబడెను.

ఇంకొక విమానము నేలగూల్చబడి 22 మంది ఖయిదులు చచ్చుచుండిరి. ఆంగ్లదేశమున 28 మంది చనిపోయిరి. 98 మందికి గాయములు కలిగినవి.

ఆత్మహత్య

లండను, సెప్టెంబరు 23 - నిబ్బరు ఆశ్రమయందు మృగదర్శకు డని ప్రఖ్యాతినిొందిన చారల్సు హిండ్లగారు సస్సెక్స్ లోని తమకుందిరమునందు మొగమునందు తుపాకి గాయముగలిగి వచ్చిపడియుండిరి. ఆయన కుమారుడు యుద్ధ రంగమునందు మరణించెనని వినుటవలన అతని కెంతయో విచారము గలిగి ఆత్మహత్య చేసుకొనినది తెలియుచున్నది.

విమానముల దాడి

లండను, సెప్టెంబరు 24: - లండను నగరములోనే 28 గురు హతులైరి. 99 గురికి గాయములు కలిగినవి. మరణములను నష్టమును గూర్చి వివరము లింకను తెలియలేదు. ఎస్సెక్స్ లో రెండు విమానములు నేల గూల్చబడినవి. అవి రెండును క్రొత్త మాదిరిని కట్టబడిన పెద్ద విమానములు. 14-15 విమానములు వచ్చినవి.

ఆగ్నేయప్రాచ్య ప్రాచ్య మిడ్లండు, లింకలను, మైరు పరగణాలపైని దాడి ముఖ్యముగా జరిగినది. రాత్రి 12-1 గంటల మధ్య తూర్పునుండి యొక విమానమును 1-2 గంటల మధ్య ఆగ్నేయమునుండి 2 విమానములును వచ్చి లండను నగరముపైని గుండ్లను వదలెను. బ్రిటిషు విమానములు వైకి లేచినవి. దక్షిణ ఆగ్నేయ జిల్లాలలో బాంబులు వేయబడెను.

కిచెనర్ స్మారకనిధి.

లండను, సెప్టెంబరు 22: - కిచెనర్ స్మారకనిధి కింతవఱకు 2 లక్షల పానులు వసూలైనవి.

హైదరాబాద్ పై నికోద్యోగులు.

మాడు బహుమతులు.

లండను, సెప్టెంబరు 22: - లండను కెట్టెనుండి డిల్లు ప్రకటింపబడినది - ఇండియను పెడికలు సర్వీసునకు జేరిన కెప్టెన్ జేమ్సువార్కర్ జోన్సుగారికి డి. ఎస్. ఓ. బిరుదు మొసగబడినది. ఇతడు పిచ్చిపట్టిన ఒకవైరుకుని మొద్దనుండి యొక బాంబులాగికోనిరిక్కినవారినిరక్షించెను. హిందూదేశపు నిలువ నేనకు సంబంధించిన సెకండు లెఫ్టినెంటు హెన్రీమార్కెహామ్సు గారు నుండుగలనుగాల్పు విషయమున చూపిన పుణ్యమును ప్రకటించుటచే అతనికి డి. ఎస్. ఓ. బిరుదు మొసగబడినది. ఇండియన్ ఆర్మీజియోరు సంబంధించిన సెకండు లెఫ్టినెంటు కల్వర్త్ విల్లియంహ్యుగారు శత్రుఫిరంగి దళము వారితో బోరి వారిని తన ముగ్ధిరంగిలోదుడిచి పెట్టెను ఆర్థిక పటాలపు కార్యమును కొనసాగునట్లు చేయుటచే వారికి మిలిటరీ క్రాసు పతక మొసగబడినది.

కల్లులుస్వింపుటనుగారికి జ్ఞాపకవర్తిగారు దర్శన మిచ్చుట.

లండను, సెప్టెంబరు 22: - క్రొత్త సాయుధశకట దళాధిపతియగు స్వింపుటనుగారికి నిన్నను పక్రవర్తిగారు దర్శన మిచ్చిరి. స్వింపుటనుగారు వివరములను తెలుపగా యుద్ధవిషయములలోను ఫిరంగుల విషయములలోను ఆరితేరినవారగు పక్రవర్తిగారు చాల సంతసించిరి. ఇట్లు పక్రవర్తిగారు నీరికి దర్శన మిచ్చుటలో చాల విశేష మున్నది.

జాని రాజకూరుడు.

నావికా కళాశాలలో బ్రవేశించుట.

లండను, సెప్టెంబరు 22: - గాల్లా రాజకుమారుడు ఆ సార్వర్క పురమునందలి నావికా కళాశాలయందు విద్యార్థిగా చేర్చుకొనబడినది 7 కెటునందు ప్రకటించబడినది.

ఒక బ్రిటిషు స్త్రీమరును జంతువులు పట్టకొనుట జంతుల ప్రకటనము

లండను, సెప్టెంబరు 23 - 21 వ తేదీ రాత్రి ఉత్తర సముద్రమునందు జర్మను కాకాదళము వారు "కోల్పెట్టరు" అను గ్రేటు ఈస్టర్న్ రైలువే స్త్రీమరును పట్టుకొని జీబ్రగ్ క తీసికొని వచ్చిరని ఒక వెల్లెను తంతివార్త మధువుచున్నది.

కెనడా

కెనడా సేన

ఒకానొక, సెప్టెంబరు 24 - 31-8-16 వ తేదీనాటికి కెనడా సేనలో హతులైనవారును ఎనిమిదివారును 8644 గురు గాయములు కలిగినవారు 27212 మంది కనుబడిని వారు 2005 గురు

ఫ్రాన్సు

మిత్రమండలి విమానములు

పారిసు, సెప్టెంబరు 23 - సేనవిమానముల అధిపతులు టెంపున్, లెవార్, వార్మిగ్నా క్రమముగా లెను 6-9 10-న, 11-వ విమానములను నేలగూల్చిరి. లెఫ్టినెంటు డిల్లి గారు తమ 7-వ విమానమును గూల్చిరి. ఈ మధ్యాహ్నము ప్రకటించబడినది. వారంటుఉద్యోగి చార్లెస్ గారు శత్రువును గాల్చువారితో గలసి నిన్నటి సాయంత్రమున వెడలిపోయి టెడ్డిమె ఫెన్ అను శత్రుఫలమున నైసి ప్రతిస్థాపనపై బాంబులువేసి మాన్ హీం అనుఫలమున నొక కర్మాగారముపై బాంబులు వర్షించి సురక్షితముగా తిరిగివచ్చిరి. మాన్ హీంనద్ద అనేకచోట్ల ప్రేలుబడుధ్వనియు, అగ్నియు మొదలైనవి.

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము

లండను, సెప్టెంబరు 24: - ఆరికరునదికి దక్షిణమున ఇరుపిడులవారును ఫిరంగులను గాల్చిరి న్యూవల్లె సెంటు వసతులకు తూర్పున బ్రిటిషువారు శత్రువుల కిందకములలో ప్రవేశించి కొంతమందిని పట్టుకొనిరి.

నావికా విమానములు

లండను, సెప్టెంబరు 23: - మన నావికావిమానముల వైస్మె అనుపురమున శత్రువిమానకాలము ముట్టడించి దగ్ధుని నొందినది. వైస్మెపురమునందు మనవిమానముల వలన విమానము గలిగినదని. అనేకులు చెప్పవలయును సుబట్టి తెలియచున్నది. ఈదినమున మన నావికా విమానములు గిబ్రెల్టర్, హాన్ జీమ్ అనుఫలములందలి విమానకాలముపై బాంబులను సురక్షితముగా తిరిగి వచ్చినవి.

గోల్ఫ్ పాయిన్ భాగములను మరల సంపాదించుట

జర్మనుల వ్యధ ప్రయత్నములు

లండను, సెప్టెంబరు 22: - యుద్ధరంగమున రైటర్ విలేఖకుడు 20వ తేదీ నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు - శత్రువులు గత 24 గంటలలో భాము గోల్ఫ్ పాయిన్ లను మఱల సంపాదించుకొనుటకు అనేక ప్రయత్నములుచేసి వ్యర్థులైరి. కాని ఒకటి రెండుచోట్ల మాత్రమే కొంచెము జయించిరి. విశేషముగ యుద్ధము జరిగిన వెనుక/కము కొన్ని లెట్టిని, స్టెర్నుమార్టిను పిక్ లకు నడువల కిండుగురు బ్రవేశించితిమి. మన ఫిరంగిదళము శత్రువుల కడపటపంపుపై అగ్నివర్షమును గురిపించుచు, క్రొత్తపటాలముల శత్రువుల సహాయార్థము రాజాలకుండునట్లు చేసెను తనాత బ్రిటిషు పదాధిపతీ శత్రువులను దఱుముచునుపోయిరి. లింకముగా శత్రువులు గాలించిన ఫలమునుండి వారిని అణగారి, వారికి విశేషనష్టము గలిగించెను. కాలము సన్నిధి లింక ప్రతికూలముగా నున్నది. వర్షమువలన యుద్ధరంగ భయము దశలయయ్యెను.

ఆంగ్లవిజృంభణము

లండను, సెప్టెంబరు 23: - ఈ మధ్యాహ్నము మెడగ్స్ హేగ్ గారిట్లు ప్రకటించిరి: - నిన్నటి సాయంత్రము అంకరునదికి దక్షిణమున మేము కొన్ని లెట్టిని గూర్చుగా క్షి మైలు సేనాముఖముతో విశేషదూరము మురువచ్చి ఎరియములకు కొన్ని కందకములను వశపఱచుకొని అనేకులగు ఖైదీలను పట్టుకొంటిమి. మా కెట్ల మైదానమున గల్పియును చీకటి పడునప్పటికి శత్రువులు తీవ్రముగా నియుద్ధము సలిపి తరిమివేయబడిరి. వారికి విశేష నష్టముగదా రాత్రి వేళ అనేకస్థానములందు శత్రుఫిరంగులు తీసుగా పోరునలెను. బెత్మ్యానుకు తూర్పున మన రంగుడు ఒకశత్రువుల మందు సాగ్రసికానమును ప్రేల్చెను.

బ్రిటిషువారు తమ స్థానములను వృద్ధి పెంకొనుట
 లండను, సెప్టెంబరు 23:— తీవ్రముగ ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. అక్కడక్కడను స్వల్పయుద్ధములు జరిగినవి. మేము మనస్థానములను వృద్ధిచేసికొని, అనేక స్థానములందు ముందుకు పట్టాలములను తీర్చితిమి. నిన్నటిదినము విమానయుద్ధములను జరిగినవి. ఒక విమానయుద్ధమునందు రెండు శత్రువిమానములు ధ్వంసము చేయబడెను. ఇంకొకవానికి దాగుగా దెబ్బలుతగిలి అది నేలకొరిగినది.

శత్రువారపు యుద్ధము

లండను, సెప్టెంబరు 24:— సర్ డబ్ల్యు హేగ్ గారు నిన్నటిరాత్రి యిట్లు ప్రకటించిరి:— అంతకు నదికి దక్షిణమున మేము మనస్థానములను వృద్ధిచేసికొని శత్రువుల ముందటి కందకములలోనికి నువపట్టాలములను బంపితిమి. నిన్నటిదినము ఒక శత్రుస్థానమును ముట్టడించుచుండగా 10 శత్రుఫిరంగుల కన్నములు ధ్వంసమైపట్టును, మరి 14 కన్నములకు గుంచి దెబ్బలు కలిగినట్లును గనపడినది. శత్రువులకు సేనలను కడపు టకును, భోజనసాధనములను దీసికొని పోవుటకును ఉపయోగ పడుచున్న ఒక గ్రామమునకు దొకచోట నుండి ఫిరంగిదళమువారు ప్రశయాన్ని గలిగించిరి. నిన్నటిదినము తీవ్రముగ విమాన యుద్ధము జరిగినది. మన విమానములు 50 రైలువేల దూరము స్థానము నొకదానిని ముట్టడించి వానికి దాగుగా నష్టము గలిగించి రెండు మందుగుండ్ల రైలుబండ్లను స్వంఃముచేసి, కొన్ని బండ్లను ప్రేల్చివేసితిమి. శత్రువులుచే కంప్తావకములు, విమానకాలు మున్నగు సేనాసంబంధ ప్రాముఖ్యము గల స్థలములపైగూడ ముట్టడినబడితిమి. విమానయుద్ధములు నానె కములు జరిగినవి. 3 శత్రువిమానములు ధ్వంసమైనవి. మరి 5 విమానములు దెబ్బలు తగిలి నేల గూతెను. 4 నెక విమానములు పోరునుండి తొలగిపోయెను. మన విమానములైదు కనబడుట లేదు.

సోమురంగమున విమాన యుద్ధము.

పారిసు, సెప్టెంబరు 23:— ఈ దుర్భాషా మిట్ట ప్రకటించబడినది. నిన్నటి దినము సోమునదిపై రెండు విమాన యుద్ధములు జరిగినవి. 10 శత్రు విమానములు నేలకొరిగినవి. హాల్బు హాల్బు అడవిని, కాంబిల్సుకు వైరుత్తిశక్తున్న ఫినిసె పెహి రోసను రైలువే ప్రేషనులను, హెర్విల్లి అను స్థలమునకు దలి శత్రు విమానకాలను, సాయిషన్సుకు ఈశాన్యముననున్న మోటరుల స్థానమును, లుడ్విగ్ హెజెక్ అను చోటగల సేనా ప్రాముఖ్యతగల స్థానములను, మాక్ మిమనందలి యొక కర్మా గారమును బాంబులతో ముట్టడించితిమి. సోమునది కుత్తరము న విశేషము లేమయు గలుగలేదు. మన ముందు సటాలము కాంబిల్సు కొనవఱకు బోయి అక్కడ శత్రు శేనముల కుప్పలను జూచెను. సోమునదికి దక్షిణమున, తీవ్రముగ ఫిరంగి యుద్ధము జరిగినది.

హిందెస్థన్ దుర్గత.

లండను, సెప్టెంబరు 24:— హిందెస్థన్ గాను తెచ్చిన క్రొత్త సేనయును సజరమై పోవుటవలన పశ్చిమరంగమున హిందెస్థన్ పరాజయము సురంత విశేషమగుచున్నది. అలెక్సు వెర్దను సేనాముఖమును సగముదాక తగ్గించెను. ఈసేన సంతటిని రెండుక్రొత్త సేనలు, 1,2,3,4, వ ప్రవ్యయ గాన్డ పట్టాలముల తోను సహా సోమురంగమున బ్రిటిషువారు భేదించిరి. ఆస్ట్రేలియా బల్లేరియా సేనలవా రూఱక హిందెస్థన్ కు విజ్ఞాపనముల బంపుకొనుచుండిరి. అలెక్సు కురుష్క దేశమును గూడ విషియాయంతరి తురుష్క స్థానమును వదిలివేసి తూర్పురంగమునకేర్చి విషయమున కాశ్యముతో నున్నాడని అందఱు ననుకొనుచున్నారు. తుత్తాకీ పట్టణేర్చిన ప్రతితురుష్కుని కాక సమరంగమున బలియి స్థానములందు తీర్చుట కవకూడవేసి యున్నారు.

“కోరియర్ డెల్లా సెరా” యను పత్రికా సేనా విమర్శకు విలేగ్ కుటు హిందెస్థన్ నుగూర్చి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. పరాసు, కవ్యను, ఇటలీవారి అవస్కందన సుతిర్వరలో నిలిచిపోవునను నత్యక్తముతో హిందెస్థన్ ఈవీరాన్నిచేయుచున్నాడు. ఈనత్యక్తముతో అలెక్సు 30 సేనా బృందములను తీసివేసి వానికి బదులు 14 బల్లేరియను, 7 తురుష్క పటాలములను నియమించి, వీనిచే రోమేనియనులను నట్లు పెట్టగల ననియు, తరువాత విశేష సేనతో బాల్కానరంగమునందు జనులు సుక్రేయిలును బోగల నునియు ఆరదూహించుచున్నాడు.

పరాసువారికి యుద్ధపు అప్పు

పారిసు, సెప్టెంబరు 23:— ఫ్రాన్సుదేశము పోషనమై న్యకు సాంఘికవాది యెవ్వడును సంధికోవ్వకొండని. సాంఘికవాదు లందరునుకేరి అప్పు సంబంధమును బిల్లు నామోదించుచు 448 మంది అనుకూలముగను, 4 గురు ప్రతికూలముగను వోట్లువచ్చిరి.

ముఖ్యమంత్రియగు బ్రయండుగారు సెలోనికాంగాధి పత్యమును గూర్చివచ్చిన విమర్శనల సంబంధమున మాట్లాడుచు: జనరలు సుక్రేయిలుగారి నుగ్గడించి సుక్రేయిలుగారియందు ప్రతి త్యమువారికి సంచినవ్యక్తము గలదని చెప్పిరి.

పరాసువారి ప్రకటనము.

పారిసు సెప్టెంబరు 24:— బోయిసులబ్బి సెరియెద్దను దక్షిణమునను జన్మములు తలపడిరి. మేము వారిని రిక్తుచేచు గా వారు హతులైవారిని చాలచుంది కలంగమున వదిలి పారిపోయిరి. వెప్టరువాంయెద్దను కెయోమాంటుకు తీర్చి యునునను మేము జన్మములను సులభముగా నోడించితిమి. కెయోమాంటుములు చాలవోట్లును జరిగినవి. 20 శత్రువిమానములను నేలకొల్పితిమి. సోము కుత్తరమున మా ఫిరంగులు తీవ్రముగ శత్రువుల ఫిరంగులు స్వల్పముగను ప్రోగినవి.

జర్మనుల ప్రతి యుద్ధములు

పారిసు, సెప్టెంబరు 22:— ఉత్తరపువరిని నిన్నటిదినము శత్రువులు సలిపిన తీవ్రముగ ప్రతియుద్ధముకుగు ఎయిసీనుండి తొలగించి 18 వ సేనను, 214 వ సేనను వినియోగించిరి. 214 వ సేన రహ్యరంగమునకు బంపబడు చుండెను. అది సగము దూరమునకు పోవక మరల సోమురంగమునకు విలిపింప బడెను. 14 వ తేదీ నా సేన సోమురంగమునకు వచ్చినది. 19 వ తేదీని దానిని సేనా పంక్తియందుంచిరి. 20 వ తేదీని బోహెజె జిల్లానుం దది పోరుసలిపి విశేషనష్టము నొందెను. నిన్నటి దినము సోమునది కుత్తరమున 200 కు వైగా తైచిల పట్టు పడిరి.

సోముయొద్ద ఫిరంగులు కాల్పుట.

పారిసు, సెప్టెంబరు 24:— సోము యొద్ద అవుచకె స్తును బిల్గోయి రంగములలో ఫిరంగులు మెండుగా కాల్పు బడినవి. పదాతులు తలపడలేదు. వాస్తవములో శత్రువులు సెయింటు మేరీలోయకు తలపడ ప్రయత్నించిరి. ఆచట బాంబులపోరు తీవ్రముగా జరిగినది. శత్రువులను పరాసు వారు కందకములనుండి తరిమివేసిరి.

సోమురంగమున ఖైదీలు.

పారిసు, సెప్టెంబరు 23:— జూలై 1 వ తేదీనుండి ఇంకవఱకు 55800 లకు వైగా తైచిల పట్టుపడిరి. వీరిలో 34050 మంది పరాసువారిచే బడిరి. ఈదినము సోమునది కుత్తరమున రెండు ప్రత్యేకయుద్ధములు జరిగినవి. కాంబిల్సునందలి బలియ మైన ఒకయింటిపై మేము రహస్యముగా పడి స్వాధీనపఱచు కొంటిమి. దానిని సంరక్షించుచుండ 100 మంది ఎత్తులు లొంగిపోయిరి. ఇంకను తూర్పున 50 మంది ఖైదీలతో కొన్ని కందకపు పనిముట్లను తీసికొంటిమి.

రహస్య

రహస్యవారి ప్రకటనము

లండను, సెప్టెంబరు 24:— ప్రేమెలు రుమేని రూపరహద్య లకు చుట్టు చుట్టినవరు పోరుజరుగు చున్నది. కెల్ల + కెల్ల భాగమున శత్రువులు ప్రయత్నముగ విరోధించుచున్నారు. శత్రువులు పలుసారులు తలపడినను మేమువారినిదండి 1500 మందిని పట్టుకొంటిమి.

కూన్లాండునందు తురుష్క సేన.

వెట్రోగ్రాదు సెప్టెంబరు 21:— జన్మను వైనికోవోక్ గులలోను, సరకుంతోడను, తురుష్క సేన కిగాలమునకు వచ్చినది.

శత్రువుల వ్యక్తప్రయత్నములు.

లండను, సెప్టెంబరు 23:— రహ్యరంగమున ప్రకటించిరి. నిన్నటిదినము నాకోచే సగోరుమునకు వైరుత్తిశక్తు శత్రువులు విషవాయు ప్రయోగముచేసి చాలగుంపులలో మిగిల బడిరిగాని వారిని దఱిమివేసితిమి. బాంబోవిచికి తీర్చియిలు చు శత్రువులు విషవాయువు నుపయోగించిరి.

కాకసమరంగము.

లండను, సెప్టెంబరు 23:— రహ్యరంగము ప్రకటించిరి. గుర్మికునుకు వైరుత్తిశక్తు మేమొక బలియనుకు శత్రుస్థాన మును భేదించి మందుగుండు సామగ్రిని, నిలువనకులను పట్టు కొని వానిని తీసికొని పోజూలక తగులబెట్టితిమి. నల్లము ద్రమునందు మేము మాదుస్తీమరులను, రాక్షసిబొమ్మ నిండుగ గల చిన్న ఒడలను ముంచితిమి.

బాల్కాను

గ్రీసు పరిస్థితి.

ఎథెస్సు, సెప్టెంబరు 24:— బల్గేరియావారు మెసిడోనియాను విడచిపోవలెనని గ్రీసువారు జన్మనీక వ్రాసిరి. వీరికి బల్గేరియా తిచ్చు సమాధానమునుబట్టి భావిస్థితి ఏర్పడగలదని పత్రికలు వ్రాసినవి. మాకు సహజవిరోధులగు బల్గేరియనులు మాదేశమున నిక సంతమాత్రము సుందగూడదు. ఈవిషయము న బ్రజలకు చాల నాగ్రహము కలిగిన దనుటకు తరుచుగా కలుగుచున్న విప్లవములే నిదర్శనము. ఇక ప్రజల నాప ిలుదేదని గ్రీసువారు జర్మనులకు వ్రాసిరి తెలియుచున్నది.

పరాసువారి ప్రకటనము.

సెలోనికా, సెప్టెంబరు 24:— స్ట్రీమానది కడవల్లెట కోట్రివా కుత్తరము నను ఫిరంగునన్ను వంకను బ్రిటిషువారు బల్లరు సేనను తలపడిరి.

పరాసు సేన కడవల్లెటను బల్లరులు తలపడి యోడిది. వారిలో చాలచుంది హతులైరి. సెర్వియావారు కార్మిబ్బకు ఎలనుకు వాయవ్యముగ ముందున కేగిరి.

కాలమానసితి యుద్ధమున కాటంక మగుట.

లండను, సెప్టెంబరు 23:— సెలోనికా రంగమునందు కాలమానసితి యుద్ధమున కాటంక మగుచున్నదని సెలోనికా నుండి పరాసువారు తెలిపిరి.

తీవ్రముగ ఫిరంగియుద్ధము

లండను, సెప్టెంబరు 22:— సెలోనికానుండి బ్రిటిషు వారిట్లు తెలిపిరి:— నోహోగ్రిప్రాంతమునందు మనయుద్ధనాకలు శత్రువులపై అగ్నివృష్ మును గురిపించినవి. బోయికోరంగము నందు తీవ్రముగ ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది.

బ్రిటిషు విమానముల దాడి

లండను, సెప్టెంబరు 23:— సెలోనికానుండి బ్రిటిషు వారిట్లు తెలిపిరి:— స్ట్రుమాకోయిరన్ రంగములందు ఆంగ్లవిమాన ములదాడి జరిగినది. మననావిక విమానములు ద్రామాపురముపై శత్రువుల బండ్లమున్న గు చానిపై బయప్రదముగా బాంబులు వేసెను.

జోబ్రూబా రంగము

లండను, సెప్టెంబరు 22:— కాన్స్టాన్టినోపులును అందలి వంతెనను శత్రువులు నశపఱచుకొనుటకు చేసిన ప్రయత్నము లన్నియు శక్తము పైకె. బల్గేరియనులు రైలుమార్గములు లేకుండుటచేతను విశేష దూరముకులేతను కాలము గొరి పోవుటచేతను క్రొత్తసేనలను యుద్ధరంగమునకు బంపగాల కున్నారు. కాని రోమేనియనులను కవ్యనులను సేనలను జోబ్రూబానుం దనాయానముగా గుమ్మరించగలగా? శత్రువులు వల్కాను కనుచును బిల్గోకుంటుకు చేయు ప్రయత్నము అక్కడి గనులకొఱకుగాను స్వల్పప్రయత్న మే యని తెలియుచున్నది.

క్రీట్ దీవి.

తిరుగుబాటు.

ఎథెస్సు, సెప్టెంబరు 22:— క్రీట్ దీవియందు తిరుగు బాటు ప్రారంభమైనది. బిల్గో కారులు ప్రత్యేకగాష్ట్రీయ పరిపాలనను వేర్పఱచుకొనిరి.

నిష్టనకారులు సేనారంగమునకు బోవుట.

సెలోనికా, సెప్టెంబరు 23:— గ్రీకు బిల్గో కారుల పట్టాలములలో నొక పట్టాల మిక్కుడ కనరర్తు చేసి ముఖ్య రంగమునకు బోవుటకు సిద్ధముగా నున్నది. జనరలు జింబ్రా కెవ్ గారు గ్రీకు సేన శత్రువులను బారదోలి కీర్తివహించు నలయునని చెప్పి ముగ్రహుడలి విషయము గోరవని చెప్పిరి.

గణేశ అందు కంపెనీ, నెం. 39, తంబు శైవీ వీధి మద్రాసు.

THE GREAT WAR.

Raid on Britain: Two Airships Destroyed.

SOMME OFFENSIVE: GREAT AERIAL ACTIVITY.

Russian Campaign: Gas Attacks Repulsed.

GREECE AND THE WAR: THE NOTE TO GERMANY.

[Reuter's Agency.]

THE SOMME FRONT. OPERATIONS ON THE SOMME.

British Positions Improved
Great Aerial Activity.

LONDON, September 24.

A British communique says there was heavy reciprocal artillery firing and isolated actions. We improved our positions and pushed forward detachments in several directions. There was great aerial activity yesterday. Two enemy machines were destroyed in the course of fighting and another forced to descend damaged.

FURTHER BRITISH ADVANCE
Enemy's Counter-attack Repulsed.
Artillery Activity.

LONDON, September 24.

A communique from General Sir Douglas Haig this afternoon says:—South of the Ancre yesterday evening we further advanced east of Courcellette on a front of half a mile, capturing a strongly fortified system of trenches and taking some prisoners. West of Mouquet farm the enemy counter-attacked at nightfall with great violence, but were driven back by our fire with heavy losses. There was considerable hostile artillery activity at night time on many parts of the battle front. East of Bethune our artillery exploded an enemy ammunition dump.

Friday's Fighting on British Front
EFFECTIVE ARTILLERY WORK.
Great Aerial Activity.

LONDON, September 24.

Last night's communique from General Sir Douglas Haig said: South of the Ancre we continued to improve our position, pushing detachments forward in places into the enemy's advanced trenches. During bombardment of one section of enemy front yesterday ten hostile gunpits were seen to be destroyed and fourteen others severely damaged, and five ammunition pits were blown up. Our artillery to-day caused a big fire in a village much used by enemy supply and transport. There was very great aerial activity yesterday. Fifty of our machines made a most successful raid on an important railway junction, doing much damage, destroying two ammunition trains and causing many violent explosions. Equally successful raids were made on enemy railway works, sidings, aerodromes and other points of military importance. There were also many fights in the air. Three hostile machines were destroyed, five others driven down damaged, and many others broke off fight and were seen to descend steeply. Five of our machines are missing.

Total of Somme Prisoners,
French Capture Fortified House.

LONDON, September 24.

PARIS.—A communique says the total prisoners captured since July 1st exceeds 55,800, of whom the French took 34,050. Two isolated operations were carried out north of the Somme to-day. A fortified house near Comblès was surprised and captured. A hundred German defenders surrendered. Several trench elements were captured further east with forty prisoners.

Aerial Fights on Somme Front.
Hostile Machines Forced Down.

LONDON, September 24.

PARIS.—This afternoon's communique says:—There were fifty-six aerial fights on the Somme front yesterday, and ten hostile machines were forced down. We bombed the forest of Hautulst, the station at Finisephe and Roser railways on south-west of Comblès, an aerodrome at Hervilly, a motor depot north-east of Soissons military establishments at Ladwigsbafen, and a factory at Mannheim. North of the Somme operations have been relatively quiet. Our outposts advanced to the edge of Comblès and discovered numerous enemy corpses on the ground. South of the Somme there has been lively artillery firing.

To Recapture Lost Positions.
All German Attempts Fail.

LONDON, September 24.

Reuter's correspondent at headquarters in a message, dated the 20th inst., says the Germans during the past twenty four hours delivered several heavy counter-attacks in an attempt to recapture positions. They were generally repulsed, but got home in one or two cases. There was severe fighting resulting in a regained entry into Courcellette and the trenches between Flers and Martinpuich. Our artillery dropped a terrific barrage in the rear of the Germans to cut off their retreat and prevent the bringing up of reinforcements and supplies. Then the British infantry attacked driving the Germans from all their temporary recoveries with sanguinary losses. The weather continues bad, and rain has converted the battle area into a sea of mud, but as a result of ceaseless work on road making, the Boches will not obtain much respite from the ceaseless cannonade.

The Great German Counter-Attack.
Composition of Attacking Forces.

LONDON, September 23.

PARIS.—A communique says: Yesterday's great German counter-attack on the north bank was delivered by the eighteenth corps withdrawn from the Aisne and the 24th division. The latter had entrained for Russia, but when it had proceeded half way it was ordered to return to the Somme, which was reached on the 14th. It was put into the line on the 19th and engaged on the 20th in the Bouchavesnes district, where it suffered enormously. Over two hundred prisoners were taken north of the Somme yesterday.

Artillery Activity on Both Sides.

British Communique says:—South of the river Ancre there was artillery activity on both sides. Enemy's trenches were entered east of Neuville St. Vaast and prisoners taken.

Artillery Activity on the Somme.
Enemy Driven Back.

LONDON, September 24.

PARIS.—Last night's communique reported fierce artillery duel in Bouchavesnes and Billoy sectors on the Somme, but no infantry action. The enemy in Vosges attempted to attack south of the Sainte Marie Pass. They were driven back to their trenches after lively bombing fight.

Canadian Casualties.

OTTAWA.—It is officially stated that the Canadian casualties to August 31st were killed and died 8644 wounded 27,212 missing 2005.

Naval Air Raids.
Enemy Aerodromes Heavily Bombed.

LONDON, September 24.

It is officially announced that naval aeroplanes attacked the aerodrome at Westerem, and the results appeared to be highly satisfactory. Reliable reports show that previous raids on Westerem have caused many casualties and considerable damage. Naval aeroplanes to-day also heavily bombed aerodromes at Ghistelles and Handzaome and returned safely.

Enemy Attacks Repulsed.

LONDON, September 24.

PARIS.—Communique says.—The German attack on Poir Labbee farm and southward was dispersed leaving numerous dead. We easily repulsed German attacks on Pepper hill and southeast of Thiaumont. There were aerial battles over most of the front. A score of enemy aeroplanes were brought down. Our artillery was active north of the Somme. The enemy replied feebly.

RUSSIAN FRONT.

RUSSIAN OPERATIONS IN CAUCASUS.

Fortified Position Captured.

Vessels Sunk by Russians in Black Sea.

LONDON, September 24.

A Russian communique says:—South-west of Glumichan we broke through a fortified position, capturing ammunition and stores. We burnt the latter owing to our inability to carry them away. In the Black Sea we have sunk three steamers and several sailingships laden with coal.

Enemy Massed Attacks Repulsed.
Fortified Position Broken Through.

LONDON, September 24.

A Russian communique says:—Yesterday, south-west of Lake Narotch we repulsed massed attacks interspersed with gas attacks. Southeast of Baranowitchs the enemy also liberated gas.

Turkish Troops in Courland.

LONDON, September 24.

PETROGRAD.—Turkish troops have appeared on the Riga front with German officers and equipment.

Stubborn Fighting.

Between Pripet and Roumanian Frontier.

LONDON, September 24.

Russian communique says that stubborn fighting is taking place between the Pripet and the Roumanian frontier. The enemy is strongly resisting our advance on the Upper Sereth. We have repelled all counter-attacks and taken fifteen hundred prisoners.

ROUMANIAN FRONT.

The Operations in Dobrudja.

Failure of Enemy's Plans.

LONDON, September 24.

Reuter learns that high Roumanian military authorities regard the enemy plan in Dobrudja, which was the capture of the great bridge and town of Constanza, as having

TELEGRAMS.

failed definitely. The Bulgarians are unlikely, owing to the great distance and lack of railways and the lateness of season, to send further reinforcements while the Russians and Roumanians can pour troops into Dobrudja. The enemy movement against the Vulcan pass is probably only a local enterprise intended to secure mines.

The Roumanian Commander.

LONDON, September 24.

General Averesco, in whom General Mackensen appears to have met his match, is an ex-ranker.

Enemy's Retreat Ceases.

Minor Operations.

LONDON, September 24.

BUKHAREST. A communique says:—There have been minor engagements in Transylvania. The enemy in Dobrudja has ceased to retreat and has fortified himself. The Roumanians have put to flight a number of units of the enemy right wing.

Important of Roumanian Success.

LONDON, September 24.

Although a Roumanian official communique states that the Dobrudja battle ended on the 25th in the enemy's retreating southward and, by adding that he is burning villages as he goes, gives the impression that the retreat was considerable, the "Petit Parisien" asserts that the Roumanian General Staff have not yet made clear the importance of the success obtained.

THE BALKANS.

THE SOLONIKA FRONT.

Bad Weather Hindering Operations.

LONDON, September 24.

A French official message from Salonika reports that bad weather is hindering operations.

Strove British Attacks.

The French official message from Salonika says:—On the left bank of Struma the British attacked strong Bulgarian detachments north of Kopriva and towards Lake Thino.

Violent Bulgarian counter-attacks against our left wing were repulsed with heavy loss. The Serbians progressed northwest of Kajmackalan.

Increased Artillery Activity.

LONDON, September 24.

A British official message from Salonika reports that our warships shelled the enemy in the neighbourhood of Neohori. There has been increased artillery activity on the Doiron front.

Successful British Raids.

Bulgarian Transport Bombed.

LONDON, September 24.

A British official message from Salonika reports successful raids on the Struma and the Duran fronts. Naval aircraft bombed an enemy transport at Drama, apparently with good results.

Communication Between Central Empires and Turkey.

Allies' Hope Nearly Realised.

ALLAHABAD, September 24.

LONDON, September 23. It appears from an article by the Swiss military critic, Colonel Gubionsky, that the Allies' hope of cutting communication between the Central Empires and Turkey is already realised in a great measure. Colonel Gubionsky says that food for Germany and munitions for Turkey and Bulgaria both went by the Danube, on which the traffic this year has been colossal. The entry of Roumania and the capture of Orsova prevent this use of the river and leave only a single line of railway through Belgrade and Mish, which is absolutely inadequate. ("Picner.")

STRUMA RIVER CROSSED.

British official message from Salonika says:—Struma front the river has been crossed in three places. Jeviman which was set on fire has been occupied and the enemy driven before us. We met strong opposition attacking Kardzovbaia. Counter-attack from Neveljan was entirely dispersed. Naval field artillery successfully bombarded the enemy trenches east of Nedhori. Our patrols were very active on the Doiron front. Weather conditions are unfavourable owing to mist. The Serbians have further progressed 250 yards on plateau of Kajmackalan in spite of the resistance of the Bulgars who have been reinforced. The Serbs co-operating in Dobrudja have inflicted heavy loss on Bulgars and captured eight guns.

WAR AT SEA.

German Capture of a British Steamer.

A German Report.

LONDON, September 24.

A Berlin telegram says that the German naval forces in the North Sea, during the night of the 21st inst, brought into Zeebrugge the Great Eastern Railway steamer "Colchester."

Dutch Steamer Seized.

LONDON, September 23.

AMSTERDAM.—The Germans have seized the Dutch steamer "Prins Hendrik" and taken her to Zeebrugge.

Passengers Allowed to Proceed.

AMSTERDAM.—Thirty-four passengers were taken off from the "Prins Hendrik," which was thereupon allowed to proceed.

EAST INDIES.

Revolution in Dutch East Indies.

Panic in Djambi.

LONDON, September 24.

AMSTERDAM.—A telegram to the "Telegraaf" from Weltevreden says there was a panic at Djambi on 22nd owing to a rumour that rebels were in the neighbourhood. Europeans took refuge on river boats under protection of the fort and Chinese shut their shops.

Dutch troops immediately entered the town occupied public buildings in principal streets. The night was quiet. No attack was made. Insults attacked Moeratebo but were repulsed. Europeans safe in fort.

TELEGRAMS.

Rebellion Progressing.

LONDON, September 24. A. A. L. L. D. A. M. — "Telegraph's" message from Batavia says: That the disorder at Djambi is more serious and that the rebels are daily increasing owing to sufficiency of troops. Expedition to the region of the Tungkai Rivi where whole population is in armed revolt has been postponed. Resident at Djambi has asked for a battalion to be sent as reinforcements.

Insurgents Attack.

LONDON, September 24. A. A. L. L. D. A. M. — Handelsblads Surabaja correspondent wires that insurgents attacked Major Off commanding sixty policemen at Moirato and killed two and wounded fifteen. Insurgents lost heavily.

Great Britain.

ZEPPELINS OVER ENGLAND.

East and S. E. Coast Raided.

LONDON, September 24. It is officially announced that a number of hostile airships visited the East and South-east Coast of England to-night and bombs were dropped at various places. The raid is still proceeding.

Outskirts of London Attacked.

Airship Brought Down in Flames.

It is officially announced that hostile airships attacked Lincolnshire and the Eastern Counties and outskirts of London. The latter attack, which was made from north-east and south-east at about midnight, was beaten off by anti-aircraft defences. One airship was brought down in flames in Southern Essex. It is reported that another fell off the Essex coast, but this is not confirmed. No reports as to casualties or damage have yet been received.

Two Zeppelins Destroyed.

LONDON, September 24. The Zeppelin raiders did not apparently come so near London as on the 3rd instant, since the gunfire heralding their approach at midnight was fainter but observers on roofs and bridges were treated to a magnificent spectacle of shrapnel bursting around the Zeppelin somewhere in remote outskirts of London. The spectacle was a short-lived one, as the Zeppelin finding its reception too hot, made off and the cannonade quickly died off. Momentary flashes in the sky indicated that the conflict was not finished, and an hour later observers in the city saw a small cigar on the horizon to the eastward burst into incandescence. It was not a vivid flame lighting up the heavens as on the 3rd instant, but onlookers had no doubt that it was a flaming Zeppelin and cheered enthusiastically. Some waited to see if there would be any other victims, but, as no further disturbance of the peaceful starlight sky took place, they returned to their beds in the highest spirits.

Messages from correspondents at various points between London and the coast of Essex describe the delight of the spectators at the destruction of the airship. At one in the morning gunfire brought people from their houses to points of vantage, whence they watched the airship travelling in an easterly direction held by concentrated searchlights with shells bursting in close proximity. Gunfire ceased and profound silence ensued. Then a red spark was visible and the flames could be seen creeping to the top of the airship till it became a mass of flame. Before the final crash the airship stood bolt upright, then dashed to the ground head foremost. The cheers of the crowd spread to London, where an incandescent cigar like object was remotely visible.

It is officially announced that a further Zeppelin was brought down and twenty-two prisoners were taken. The casualties were twenty-eight killed and ninety nine injured.

Detailed Report of Casualties.

Not Yet Received

LONDON, September 24. The Twenty-eight killed and ninety nine injured in Zeppelin raid were in London. Detailed reports of casualties and damage have not yet been received. The two raiders brought down in Essex were both large and of new pattern. Fourteen or fifteen airships took part in the attack.

Southeastern, eastern, east midland counties and Lincolnshire were the principal localities visited. The attack on London was carried out by two airships from southeast between one and two in the morning and one from the east between twelve and one. The aeroplanes went up. Bombs were dropped in southern and southeastern districts.

More Details.

LONDON, September 24. Official details of air raid show that only slight damage was done in provinces except in one east midland town where two were killed and eleven injured. Some damage was done in metropolitan area but of a non military character. It is now estimated that twelve airships took part. Considerable number of small dwelling houses and shops were demolished or damaged in metropolitan area and a number of fires broke out. Two factories were injured. Some empty railway trucks were destroyed and permanent way slightly damaged in two places. Details of casualties in London are seventeen men, eight women and three children killed and forty-five men thirty-seven women and seventeen children injured.

Kitchener Memorial Fund.

LONDON, September 24. The Kitchener Memorial Fund now amounts to over £300,000 sterling.

Prince George Enters Naval College.

LONDON, September 24. Prince George has been gazetted Cadet at the Naval College, Osborne.

The Silver Market.

LONDON, September 24. Messrs. Montagu's report says:—The tone of the market is much better than the movements in price indicate. The leading feature of the week was a

TELEGRAMS.

sharp fall in the holding of silver rupees by Indian treasuries amounting to nearly two crores. The fall has been continuous since the end of July in spite of the large amount of fresh silver coined by the Indian mints. The movement of the China exchange was also favourable, and sales of sycees from China no longer leave a working margin. American supplies remain small. It is anticipated that the United States mint will be a buyer for some time to come.

Director-General of Indian Medical Service.

LONDON, September 24. Appointment is Gazetted of Surgeon-General Sir Pardey Lukis as the Director-General of Indian Medical Service.

Indian Army Officers' Gallantry.

Three Awards.

LONDON, September 24. The "London Gazette" announces that the D. S. O. has been conferred upon Captain James Walker Jones, Indian Medical Service, for wrenching a bomb from a demented soldier, thus saving others from injury, and upon Sec Lieut Henry Malkin Hance, Indian Army Reserve, for conspicuous gallantry in mining operations. The Military Cross has been awarded to Sec-Lieut Cuthbert William Short, Indian Army Reserve, who attacked enemy machine gunners with his machine gun, thus enabling our cavalry to advance.

Government of Hongkong Loan.

APPROVED BY COLONIAL MINISTER.

LONDON, September 24. HONGKONG. — Bonar Law has approved of flotation of a local loan of three million dollars guaranteed by the Government of Hong Kong. The interest is six per cent and the loan is repayable in 5½ years at the option of the Government. The whole amount will be given by Hong Kong to Imperial Government for war purposes.

Straits Settlements

War Loan to be Issued Shortly.

LONDON, September 24. SINGAPORE. — Government war loan in the form of 5% local bonds will be issued shortly in straits settlement.

Famous Rubber Pioneer Commits Suicide.

LONDON, September 24. Mr. Charles Hampford, the well-known rubber pioneer has been found dead in his mansion in Sussex with a gunshot wound in the head. He had been very distressed owing to the death of his son at the front.

France.

French War Credits Passed.

Statement by Socialist Deputies.

LONDON, September 23. PARIS. — The Chamber voted the provisional war credits by 448 votes to 4 after hearing a statement of the unified socialists supporting the vote because, as they said, not a single socialist could accept a peace, leaving France mutilated.

M. Briand, Premier, replying to criticisms of the Salonika command, paid a warm tribute to General Sarrail, who, he said, enjoyed the confidence of the Government.

Hindenburg's Plight.

ALLAHABAD, September 24. LONDON, September 24th. — Marshal Hindenburg's failure in the West has been further accentuated by the defeat of the last reinforcements brought up. He has practically reduced the Verdun front by one half; and all these units have been broken at the Somme by the British, including two new divisions and the 1st, 2nd, 3rd and 4th divisions of the Prussian Guards. He is beset with appeals for troops from Austria and Bulgaria and is credited with the adoption of harsh measures to force Turkey into the eastern front at the expense of the Asia Minor campaign, and also to take every Turk capable of holding a rifle and place them in fortified positions against Russia's Caucasian army.

The military critic of the "Corriere Della Serra" states that Hindenburg is basing his plan on the belief that the present offensives by France, Russia and Italy will come to a standstill very shortly. In this belief he deprived the fronts concerned of thirty divisions and joined to them 14 Bulgarian and 7 Turkish divisions, and with this force he reckons that he can so crush Roumania that he will be able to concentrate a large army in the southern Balkans to deal with General Sarrail. — ("Pioneer")

Greece.

Important Issues on German Reply.

To Greek Note.

LONDON, September 24. ATHENS. — Important issues are said to be depend on the German reply to the Greek note which according to newspapers demand that Bulgars evacuate Macedonia. Note declares that Greek public opinion, irritation of which has been manifested by frequent revolutionary movements, will with difficulty countenance further sojourn of hereditary enemy on Greek soil and continuance of outrages.

Revolution in Crete.

LONDON, September 24. ATHENS. — It is reported that a revolution has broken out in Crete. The revolutionaries have formed a provisional Government.

Greek Revolutionary Troops.

Leave for the Front.

LONDON, September 24. SALONIKA. — A battalion of the Greek revolutionary army paraded here preparatory to leaving for the front.

TELEGRAMS.

General Zimbrakis, addressing them, exhorted them to expel the invaders. He called for cheers for the allies.

Australia.

Australia and Compulsion.

LONDON, September 24. MELBOURNE. — The Senate has passed the Compulsion Referendum Bill by 17 votes to 9.

Naturalised Aliens to Vote.

LONDON, September 24. MELBOURNE. — During the first reading of the Referendum Bill in the Senate an amendment was inserted allowing naturalised enemy subjects, whose sons are serving with Australian forces to vote in the Referendum Opposition Inaugurated.

LONDON, September 24. MELBOURNE. — Anti conscription campaign was inaugurated here to-day in the Town Hall. The chief argument of the opponents is that men will possibly be needed for Home Defence. The Executive of the Australian Workers Union the most powerful union in the Commonwealth has suspended Spence, its President for supporting conscription.

AFRICA.

Portuguese Advance in East Africa.

LONDON, September 24. CAPE TOWN. — It is officially announced that the Portuguese continue to advance northwards in the airmen East Africa and have occupied several enemy positions. TAHIDIA OCCUPIED.

LISBON, September 24. LATER. — It is officially announced that Portuguese column which crossed river Rovuma at Nkhica occupied Tahidia and captured naval gun. Main column captured Lokot, seized war material abandoned by enemy in barracks at Migomba and factory lower down Rovuma.

MEXICO.

The Attack on Chihuahua.

Foes Unite in a Raid.

LONDON, September 24. WASHINGTON. — A thousand of Carranza's soldiers joined Villa when the latter raided Chihuahua on Saturday.

Germany.

Air Raid on Germany.

Important Factory Bombed.

LONDON, September 24. PARIS. — In a communique issued this afternoon it was mentioned that warrant officers Tarascon, Levoir and Barne had brought down their sixth, tenth and eleventh machines respectively, and Lieutenant Deullin his seventh. Describing the air raids on Germany, the communique said: — Warrant officer Baron, accompanied by a bombardier, left yesterday evening and dropped three bombs on the military establishments at Ludwigshafen. Continuing they dropped bombs on an important factory at Mannheim, where a fire and several explosions occurred. They returned safely.

United States.

Suspension of Business in America.

NEW YORK. — Owing to the employers refusing to permit subway, elevated, and surface employees to join unions, practically every union in New York has ordered suspension of work on the 27th instant. If that order is obeyed, thousands of factories and mills will be shut down and vehicular traffic and work in the docks will cease.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

Official War News.

Cables to the Viceroy.

SIMLA, September 24. The following telegram, dated the 20th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

Several determined counter-attacks on the British positions were repulsed. The Germans made a powerful effort to dislodge the French from their newly-won positions between Combles and Bouchavesnes. The attacking masses rushed to assault several times, but the assaulting waves were smashed in succession by French fire. The Germans momentarily occupied a portion of Bouchavesnes, but were driven out by a French bayonet charge.

The Italians have captured Hill 694 in the Brenta Valley and are continuing to consolidate their positions on the Carso plateau.

Fighting continues on the Russian front west of Lutsk, north of Halicz, and in the Carpathians, but the situation is unchanged.

The Rumanians have had to fall back in Transylvania in the Strein Valley before greatly superior forces and the Austrians claim to have re-occupied Petroseny and Szurouk Pass.

Fighting continues in the Dobrudja and the Rumanians repulsed two attacks in the region of Enigae, 19 miles south of the Constanza-Cernavoda Railway.

The Serbians vigorously continue their offensive east of the river Chernam. The enemy is still resisting on the allies left on the heights between Lake Prespa and Florina.

TELEGRAMS.

A document signed by General Falkenhayn, when Chief of the Staff was captured by the British on the Somme front says: "The wastage of guns in the last few months has been considerably in excess of production, and there has been a serious diminution in reserve ammunition."

II

The following telegram dated the 22nd instant has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The Germans made strong counter-attacks on New Zealand troops, but all were driven off north and withstanding this heavy fighting the British advanced their front.

The French captured several positions of trenches southeast of Thiaumont Work, Verdun front and advanced their line in eastern portion of Vaux Chapture Wood.

The Italians notwithstanding heavy snow falls obstinately continued their offensive in the mountain region between the Vonsicsson and Aulico valleys and in the hill east of Gorizia captured a position.

The enemy assumed offensive on the river Stockhol in the region of Kovel Rovno railway but were repulsed by the Russians. Fighting is also taking place in Sinuchy region 40 miles south of Kovel and in Carpathians.

The Rumanians have stopped their retirement south of Patroseny and are fortifying themselves. The Russians and the Rumanians after their five days battle have repulsed the German Bulgarian and Turkish troops in the Dobrudja and these are retiring southwards. The Bulgarians made violent counter-attacks on the Serbians east of the Gerna Salontka front, but were repulsed with heavy loss. They also renewed their attempts against Beresnisa but were driven back. The Allies have advanced on the left wing three miles west of Pzederi.

The Portuguese have crossed the river Rovana and advanced four miles into the interior of German East Africa.

The Imperial Legislative Council.

SIMLA, September 24.

At the next meeting of the Imperial Legislative Council the Hon'ble Mr. K. V. Rungaswamy Iyengar will ask (Did the Government in or about 1841, in issuing directions for the final and complete withdrawal of Government control over religious institutions, remark that the continuation of the management of the lands (belonging to the institutions) is due as a measure of justice to the agriculturists whose contracts and engagements have been made in anticipation of the continued management of the land by the Government, and in such cases that it will be sufficient that the net proceeds of the land should be paid without reservation to the native administrators of the institutions to which they belong. (b) If so, have the lands belonging to the Srirangam Temple and other institutions in various parts of India continued to be managed by Government, and in pursuance of the instructions so given. (c) If so, will the Government be pleased to state the names of such institutions and the present annual value of the lands so managed. (d) Is it a fact in the case of the Srirangam Temple only a portion of the income of such lands has been given to the temple and that in the case of other institutions a similar practice has been followed. (e) If the answer to (C and D) is in the affirmative, will the Government be pleased to state (1) the names of the institutions referred to and (2) whether the balance of the funds is ear-marked or lying in the various treasuries to the credit of these institutions? (f) Do the Government propose to direct that the full annual income of the said lands and the surplus accumulated funds, if any, should be made over to the temples and mosques whose committees may apply for them?

The Bahrain order in Council 1913, is extended for another six months.

The Hon'ble Mir Asad Ali Khan gave notice of two questions which he desired to put in the Imperial Legislative Council regarding the latest two conferences of the Ruling Chiefs and the eligibility of British Indians to compete at Indian estate examination. These questions were disallowed as questions affecting the relations between the Governor-General in Council and Native States in India are not permissible under rule 3 (a) of the question rules.

Bombay.

Alleged Defamation of Solicitor.
Suit Against the "Bombay Chronicle."

BOMBAY, September 24.

At the Bombay High Court to-day, before Mr Justice Macleod, the suit filed by Mr. Surajmull B. Mehta, Solicitor, against Mr. B. G. Horniman, the Indian Newspaper Company, Ltd., and Mr. A. P. Brewin, Editor, proprietors and printer, respectively, of the "Bombay Chronicle," claiming Rs. 25,000 as damages for alleged libel came up for hearing. The plaintiff took exception to two articles published in the "Chronicle" in March last, in which certain comments were made in connection with two suits. Mr. Surajmull acted as attorney for one of the parties in the suits, and he alleges that certain comments were falsely and maliciously made against him. The first and third defendants in their written statements admitted the publication of the articles, but said that the words used were not libelous and did not mean what the plaintiff alleged they did. They said the words, in so far as they consisted of the facts put in evidence at the trial of the suit, were published "bona fide" and without malice, and that in so far as they consisted of expressions of opinion they were fair and honest comments made in good faith and without malice upon those facts which were matters of public interest. As to such portion of the articles, if any, which were not put in evidence at the trial, they said the same was true in substance and in fact. Issues were then raised on Mr. Surajmull's plaint and the written statements of the first and second defendants. The hearing of the case is in progress.

Bombay Share Market.

BOMBAY, September 24.

The market in Cotton Mill continues firm, and the undertone is also firm. The feature is the sensational rise in the Tata ordinary shares. Centrals were unchanged at Rs. 2,550 and Swadeshis at Rs. 1,350 and Colaba Land and Mill shares declined to Rs. 1,425.

Crescents were firm at Rs. 225. Fazulbhoy's declined slightly to Rs. 810 and Currimbhoy's to Rs. 415. Davids to Rs. 632½, and Indore Malwas to Rs. 530. Indian Bleaching advanced to Rs. 350 and Kohinoor to Rs. 785. Madhowsjis were steady at Rs. 1,580 and Pearls were in demand at Rs. 535. Standard declined to Rs. 1,725. Bank shares were unchanged. In Miscellaneous shares Bombay-Burmahs were firm at Rs. 1,210. Tata Iron and Steel ordinary advanced to Rs. 370, and deferred touching Rs. 1,500 declined to Rs. 1,450, and Tramways were firm at Rs. 342½.

3½ per cent. Government paper were quoted at Rs. 79, and 4 per cent. terminable loan at Rs. 97½. 3 per cent. Conversion loan ex-war ran Rs. 91 and Warrant Rs. 10.

Railway Communication Interrupted.

KATIHAR, September 24.

The line at mile 3-15 to 3-16 between Sisinghabad and Rohanpur on Katihar, Godagiri section of the E. B. Railway was rendered unsafe for the passage of trains due to the bank being cut away in places by a wash caused by the cyclone weather. The transhipment of passengers and parcels is proceeding. It is hoped to restore through communication this evening.

LATER:—The bank between Singhabad and Rohanpur is since repaired and through communication restored.

Calcutta.

THURSDAY CYCLONE.

Eighty Cargo Boats Sunk

CALCUTTA, September 24.

From enquiries made to-day at the port police it is ascertained that reports of river accidents owing to Thursday cyclone have arrived from all local river stations except Budge-Budge. Altogether eighty cargo boats laden mostly with jute, five steam launches, two police boats and one motor boat have sunk. The approximate value of the cargo sunk is two lakhs of rupees. No loss of life is reported from any station. The fireman of the "Swadesi" reported missing yesterday is safe.

Village Huts Washed Away.

CALCUTTA, September 25.

Calcutta suffered very little from the effects of the recent storm, but reports are now beginning to arrive from the interior of village huts being washed away. By the over-flow of the Damodar and the Ajy rivers a large number of villages in Burdwan, Moorshidabad and Birbhum districts are under water and the people are taking shelter in high places, railway stations and public buildings. Flood water will, it is feared, do great injury to standing crops.

Bengali Recruits.

Fourth Batch Leaving for Nowshera.

CALCUTTA, September 24.

The fourth batch of the Bengalee Double Company will leave Howrah for Nowshera on Tuesday at 7-30 p.m. Time table is following: Bankipore 8-40, Allahabad 17-16, Cawnpore 22-2, Delhi (Thursday) 3-30, Lahore 21-25, Rawalpindi (Friday) 8-8, Nowshera 13-45.

The third batch left somewhat unexpectedly on Friday last. Members of the committee were present at the station and a fairly large crowd collected notwithstanding rainy weather and gave the recruits a cordial send-off.

CALCUTTA CORPS IN THE CINEMOTOGRAPH.

An interesting parade of all volunteers in Calcutta took place in the fort this morning when official cinematograph pictures were taken of the forces. All Calcutta Corps were represented and the turn out for each unit was large.

Burma.

Turkish Air Raid on Port Said.

The "Burma's" Experience.

RANGOON, September 24.

A most exciting voyage is reported by Patrick Henderson's steamer the "Burma" which arrived here from home to-day. Everything went all right from the 19th August the date of departure from Liverpool until Port Said was reached on the 31st. On the following day a Turkish aeroplane raid was made on Port Said. There were 2 fighting machines and four bomb droppers used by the raiders. Several bombs were dropped over the ships one of them falling ahead at halfships length and another on starboard side, one bomb fell into the hold of a Haosa boat and one man was killed and five severely wounded. Another bomb fell among some troops and a third in a crowd some civilians being killed and wounded. Passengers, some thirty in number, were all on the deck calmly watching the aeroplanes which Captain Courrin says, were clearly seen at a height of six to seven thousand feet and were continuously fired at. Two days later "Burma" started for Rangoon.

Rangoon Telegraphs Interrupted.

RANGOON, September 24.

Since Thursday, 4 P. M. no Reuters cables or other telegrams have been received here. On enquiry at the telegraph office a representative of a local press was informed that it was impossible to get in communication with Calcutta, as all (six) lines are interrupted and down Burma has been completely cut off from the news-centres of the world for over 36 hours, owing to a severe storm which developed at the Sand Head on Thursday. Reuters and other messages began coming in to-day.

Fires in the Magwe District.

RANGOON, September 24.

In connection with the recent fires in Magwe District oil fields eighteen arrests have been made.

South India.

PONDICHERY NEWS.

PONDICHERY, September 23.

A cable received by the Mayor informs the public that the French Indian contingent now at Hyeres will be sent to Algeria at the commencement of the winter.

M. Lourde and another young conscript, among the French Indian soldiers, have been admitted in the aviation squadron. They have sent a photo of their first aerial excursion.

M. Telon, Procureur de la Republic, left for France last night "via" Colombo.

An Overseer's Suicide.

PULLETT, September 24.

Ratnam Pillai, an Overseer of the P. W. D. here, committed suicide by throwing himself into a well close to the town. His body was recovered last evening. It appears that he was doing duty as a draftsman in the "New Palace" works, and was transferred on promotion as an Overseer some time ago. It is said that he did not take to this new job kindly, and his superior appears to have reported to the higher authorities that he was unfit for the work. The young man—he was about 27 years of age—seems to have taken this to heart, returned to Pudukotah from Tirumayam to request the State Engineer to revert him to his original post, which the latter seems to have consented to. But the man, in spite of this favourable reply, did not go from the office premises and was standing there the whole night and till 10 o'clock the next morning. When he was questioned by the clerk of the P. W. D. office, he would not reply. He afterwards seems to have returned home, removed his ear-rings and ring and handed them to his wife, and then departed. He has been missing ever since till his body was recovered last evening. The deceased was a poor man and has left a wife and three children.

Complaint Against a Principal.

DISMISSED UNDER SECTION 203, C. P. C.

BANGALORE, September 25.

Mr. H. R. Cox I. C. S., District Magistrate, disposed of the complaint made by Mr. C. C. Jermiah of Bangalore against Mr. V. K. Iyengar, Principal, Central Institute of Commerce under Section 509 I. P. C. for alleged defamation. The complaint stated that Mr. Iyengar in course of letters written to Dr. and Mr. Kelly parents of Miss Kelly who brought a case of defamation against Mr. Iyengar and in which latter was acquitted, had made imputation against the complainant. Some of the paragraphs in those letters the complaint alleged, were highly defamatory to the complainant and moreover were absolutely false and unfounded. The District Magistrate dismissed the complaint under Section 203, C. P. C. His Honour thought that considering the letter were addressed to persons who were at any rate friends of the complainant it was "prima facie" impossible to think that the accused had any intention or knowledge that he would have the reputation of the complainant. His Honour also took into consideration the time that had elapsed since the alleged offences were committed.

United Provinces.

News from Allahabad.

ALLAHABAD, September 24.

In spite of the inclement weather here keen interest was taken in the general municipal elections which began to-day under the new Act. In the civil station ward Messrs. Milner Chene and Mohon Lal were elected.

Mr. L. Stuart will officiate as a Judge of the Allahabad High Court on its reopening in place of Mr. Justice Pigot on deputation.

Sir Ashutosh Mukerji arrived to-day at Allahabad to spend the Puja vacation.

BRIEF TELEGRAMS.

It is notified that the Maharajah's regiment, hitherto known as Mysore Local Service Regiment, will henceforth be called "Mysore Horse".

During the absence of Mr. N. Venkatesa Iyengar, Meteorological Reporter to the Government of Mysore, on two and half months privilege leave from the middle of the next month Mr. B. N. Garudachar, Assistant Observer, will act as Meteorological Reporter.

The P. and O. Company now notify that the mail steamer "Salsette" will not sail till 2 P. M. on Wednesday the 27th September.

In municipal election for two city wards in Allahabad Lala Sheocharan Lal and two Hindus who did not resign have been defeated. Babu Dineshwar Das withdrew his candidature.

The Burma Government have directed acquisition by the Collector of 414 acres of land now covered with woods, pine apple and jungle on Prome Road for the Burma University.

The new High Court building at Allahabad is ready, and the records and furniture have commenced to be removed. Work will commence in the new building after the vacation. It is expected that His Excellency the Viceroy will probably open the new Courts formally some time next month.

Bombay will shortly possess an up-to-date motor ambulance for prompt removal of animals to the hospitals. In response to application for help from the Commissioner of Police, the Bombay Society for prevention of cruelty to animals and the committee of Shikarbai Petit Hospitals for animals, have sanctioned Rs. 5,000 being half the cost of such an ambulance will. The ambulance be under police control.

Latest Telegrams.

LONDON, September 22nd.—Colonel Swinton, R. E. Commandant of the new armoured warfare service, was received by the King yesterday and described the new machine and their work. The King whose interest in military science, and generally was always great was much pleased with the account given work at the front. The King's reception of Colonel Swinton carries its own significance. (Pioneer's Cable)

కలరా వైద్యము

(ఒక చిత్ర కథ)

[చిత్రా శంకర దీక్షితులుగారు]

I

నమజానావున కింకను వివాహముకా లేదు. ఆతని కిష్టము కమాళము పొలికిం గుండి యుండును. ఆతడు విశాఖపట్టణములో నాలుగేండ్లు వైద్యకళాశాలయందు చదివి, పరీక్షలయందు తృప్తిపడె నెంతకాలమునుండి కాకినాడలో నానువుల యందు వైద్యునిగా పనిచేయుచుండెను.

ఆతని స్వగ్రామము నాపాళుము. అతడు విశాఖపట్టణములో నడుపుచుండిన కాలమున అనగా నేటికి నాలుగేండ్లకు బూర్వము, వృద్ధుడగు నాతనితండ్రి, కుమారునకు తన కండ్ల యెదుట వివాహము నొనరింపదలంచి, స్వగ్రామమున ముసలగునోట్లలో కుమార్తెగానున్న వేంకటరత్నముగాకింకెండవ కుమార్తెయగు శ్యామలాంబను రెనకుమారున కీయవలసివదని కోరగా, నాతడు ముఖమును దిగించి, చూలోచించెదనని చెప్పిపోయి వానిము దిశములలో పరునిద్వారా తానియదలచుకొన లేదని కబురు నెంచెను. శ్యామలాంబ కప్పటి కేని మిదవ మేడకు గ్రామ పాఠశాలలో మాదవల్లాను చదువుకొనుచుండెను. రమణారావుకూడ యామెను వివాహమాడవలయునని యుద్విగ్రహించుచుండెను. శ్యామలాంబకూడ యిరుగు పొరుగువా కీ ప్రశంస నెత్తికొన్నది. చిరునవ్వు కన్నము నిలువక పొరిపోయెడిది. కాని వేంకటరత్నముగాకింకెంబంధ మెంత నూత్రము నిష్క్రమింపలేదు.

కారణమేమియన, మమ్ము బోలిక లోకులు కొందరు విచారంబు వేంకటరత్నముగా చెప్పటనో యొకరిద్దరితో రహస్యముగా నుచ్చరించిన క్రింది పదములు లేనివి.

రమణారావు పెదతండ్రి కొమార్తె యొక్కతె. విశ్వస్థ యొకకురకవానితో కొంత కాలము క్రిందటలేచిపోయినదట! అతై నామె తల్లిదండ్రు లామెను పెదకత్తెచ్చి యింట జెట్టి కొనినట్లు! వాకిని రమణారావు తల్లిదండ్రులకును గూడ కాకపోకుండును, పంక్తిభోజనములు నాటినుండియు నుండినవట! ఆప్పటినుండియు ఆప్పడయుల వటుంబములును రెండవ నాంతుగా పరిగణించు బడుచుండినవట! ఈయంశములు నిజమేయైయు, వీనికినిగనగారావునకు నేమిసంబంధమున్నది? అతని నాకింతకు విద్య నభ్యసించు చుండెనుకదా! రెపాత డెచ్చట ప్రాస నుద్యోగము చేయుచుండిన నితప్పులన్ని వా రెవరు? అని యాతని స్నేహితులు కొందఱు నీతిని జెప్పినను, అతడు కాని, యాతనిభార్యకాని యీరంగతి నెఱుంగలేకపోయిరి. శ్యామలాంబకుమార్తె మీదికియును తన వివాహమునకేల యున్న రాగలనో గ్రహించుట కనకాశము లేకపోయెను.

రమణారావునకు మార్తె మీదికియును ప్రక్కలో బల్లమువలె నుండెను. రమ్మగోడ పట్ల నెవ్వరైన యిచ్చిప్పుడే పెండ్లిమాడవలయునని యాతడు దృఢనిశ్చయముడై యుండెను. కాని యాతడా యూరనన్న కాలమున శ్యామలాంబ మూలమున కీగునెళువ గలిగెనేని కొద్దిపెండ్లియండిన దినములు జ్ఞాపక కల్పనకప్పుడు మార్తె మారుకు "అక్కటా! అనుకొనిన తావు" పెండ్లియైవలెనట నాకీచునోవేదన లేకుండియుండునుకదా! యని యనమున విచారపడుచుండువాడు. ఇంతకును నేకు రమణారావు కాకనాడ ఆప్పటియందు దక్షిణాగ్రముడై యుద్యోగమున నున్నవాడను రిజమే పుగిలియుండెను.

ఆ నాలుగేండ్లలో ననేకమగు మార్పులు జరిగినవి. రమణారావు తల్లియు దండ్రులుగూడ స్వగృహములకు చేరి నాతడే గృహమున కధికారి యాయెను. అతనినిమ్ము తిద్దరును, కాకినాడలో ఉద్యోగమున నాతనిమ్ముడై యుండి విద్య నభ్యసించుచుండిరి. తోడెవ్వరును లేకుండుటచేతను కొద్దియే గొప్పయే భూమియందుంటుండెను ఆ నాడోకవంటవానిని కరుగుచు కొని, తమ్ములకు బోలులేకుండ చూచుచుండెను.

వేంకటరత్నముగానిని కూడ కాకినాడ గుమకొస్తునకు రెండుయింపుండెను. ఆతడెప్పుడు రమణారావుపేటయందొక తాటియాకింటియందు నివసించుచుండెను. అప్పటి రాతనికి వివాహమున కెగిన కూతురు డ్రెడ్లరును, ముగ్గురు కుమారులునుండిరి. వీరుకాక పెండ్లియైన కుమార్తెయొక్కతె, కన్నడో నత్తింకిండును రమణారావు చేయుచుండెను. ఆతడు వ్యవసాయగారుడు. చంటిపిల్ల యొక్కతె. మొత్తము సంతాన మాతని భార్య గుఖిప్రకము నందినపో నెనకుండుకురు. ఉద్యోగములన నానకి నెలకు రూ. 50 రూపుమునవచ్చును. పొరుగుకు భూములపై

150 రూపుములు సిస్తు వచ్చును ఈరూపాయలతో నాతడు ముగ్గురు పుత్రులకును చదువు చెప్పించవలయును. ప్రస్తుత మిద్దరు కుమార్తెలకు వివాహము చేయవలయును. శ్యామలాంబ నెట్లైన నెవ్వరికైన ముడిపెట్టవలయుననిన వాని కిష్టములేదు. సంతాన మందరియందును, తల్లిదండ్రుల కామె యందుప్రీతి. కారణ మామెతెలివి తేట లసాధారణములనియు, లోయరు సెకండరీ పరీక్షకు జరుపుచుండె ననియు, భాగవత భారతము లవచిన్నముగా నగ్గము చేసికొన గలదనియు నై యుండవచ్చును.

శ్యామలాంబకు పండ్లెండెండ్లు మీరు చుండెను. అంత వఱకును వివాహము నుదరులేదు. తగిన సంబంధము తెచ్చుట సామాన్యము! ఈ కాలములో వరకట్నములకు మిలిలేదు. ఏ యెద్దునకో, మొద్దునకో కట్టిపెట్టెదవనినను, వారల కెట్లు జేయుట యిష్టము లేదు. ఆమె మార్యారావు పేటలోనున్న బాలికా పాఠశాలలో చదువుకొను చుండెను. కాని యంతవఱ కామె యాయూరున నున్నదని రమణారావునకును, రమణారావు వచ్చట నున్నవా డని యామెకును తెలియదు. ఒకరి కొకరు మాగ్గమునందెన్నడును తారన పడలేదు. రమణారావు నివాసము మార్యారావుపేట ఆస్పత్రి ప్రక్కనున్న సందులోనే యైనను; విధి యంతవఱకును వారల ననోభ్యర్థింపటి పధిగాముల జేయలేదు.

శ్యామలాంబ ప్రస్తుతస్థితి యెట్లుండెనా? దేహమున మున్నున్న లావణ్యము తగ్గుచుండెను. పూర్వమువలె కండపు ప్తిగా నిప్పుడామెకంటి కగుడుటలేదు. కారణమేమియనరా? అవివాహితయై యున్న కాలమునం దామె, యుక్తవయస్కురాలగు నన్నభిలిచే కాబోలు నింట నామెకు సరిగా తిండి యిడకుండుటయే! చూచితిరా! ఎవరితప్పున కెవ్వరు కష్టపడవలసివచ్చినదో! ఎవ్వరో రమణారావు పెదతండ్రి కుమార్తె యొక్కతె తురకవానితో లేచిపోయినదని కదా! నేడీశ్యామలాంబకు నింట సరిగా నన్న మిడకుండుట! ఓ హిందూపితరు లారా? మీకేమి సోకినది! అమాయకు రాండ్రగు బాలికల జిహ్వారుచుల నీరితిగా వ్యసముచే పెదరా? ఎవ్వరిదోషమునో తెచ్చి యొక్కని నెత్తిపై నాగోపించిన మీకీ బాలికను కష్టముల జెట్టిన యుగరు తగలదా? శ్యామలాంబ! మన నూర్చుకా మేము నీయడ సానుభూతిని, జూపించుచున్నాము! దైవమునే నమ్మియుండుము.

ఆ దినములో కాకినాడలో కలరా దేవత తన ప్రతాపము కఖండముగా జూపించుచుండెను. దినదిన మెంతలేదనినను, నలుబది, ఏబదియందీ కీ వ్యాధి సోకుటయు, నందులో నొక కొందరు వృతినిొందుటయు, నూరెల్ల హాహా రావములతో నిండియుండెను. వైద్య సహాయము మాత్ర మచిచ్చిన్నముగా జరుగుచుండెను. ఆ దినములలో మన రమణారావు స్వసౌఖ్యమును మఱచి, యిరువదినాలుగు గంటలును, కలరా పీడితులకు నావధముల నిచ్చుచు, తన యావచ్చక్షిని ధారవోయుచుండెను. అతడు, మార్యారావుపేట, రమణారావుపేటలలో చికిత్స కధికారులచేత నియోగింపబడియుండెను. రమణారావు పేటలోని వ్యాధి యిప్పుడే ప్రజ్వలిల్ల నారంభించెను.

II

గ్రామములో కలరాదేవత ప్రవేశించి, నేటికి మాసము దినములాయెను. నానాటి కింతవఱకునయ్యది వృద్ధిగాంచుచుండెనేకాని, క్షీణించుట లేదాయెను. మరుగునొడ్డలయందును, కుళ్లుకుండ్లయందును, నాతులయందును, చెరువులయందును, పురపాలక సంఘమువారు దినమువీడిచి దినముచుండులను జల్లించి, కలరావ్యాధి పీడుకులై గతించినవారు ధరించిన వస్తువుల నుపయోగించిన వస్తువులను గూడ పురుగుమచ్చిప్రీతి గావించి నవి కాపించుచు నన్నిస్పర్శచే కుద్ధిజేయునవి చేయుచు నుండిరి. కాని కలరాక్షీణించుట మాత్రము గాన్పింపలేదు.

క్రమముగా నీకలరావేంకటరత్నముగారి యింటబ్రవేశించి, చంటిపిల్ల నెత్తుకొని పోయెను. ఆదినము నెరచుకారావా గృహప్రవేశమును గావించెను. మందు నొసగునాని, యాబాలిక, జీవింపవలసిన దినములు గడచియుండుటచేత కాబోలును పరమ పదించెను. వేంకటరత్నమును వానిభార్యయును జెప్పవలసి కాని దుఃఖములోనుండుటచే వారాతని గుర్తించలేక పోయిరి. కాని శ్యామలాంబ యాతడుగృహమున కాలజెట్టిన తుణముననే రమణారావును గుర్తించెను. అతడును, వారల నెల్లర గుర్తించి, మిగ్గురుండెను. తనపని యాదినమున వారింట తీరినదనుకొని యాతడు తిరిగి యిరువది యిండ్లకై పోయెను. కాని వాని హృదయమున తిరిగి శ్యామలా ప్రతిబింబమే ప్రతిష్ఠింపబడెను. శ్యామరత్నయై, కరువుప్రదేశమున నున్న బాలికవలె

నుండిన యాశ్యామలాంబ యాతని కంటబడెనదిమొదలైతని కొక విధముగ వెట్టితలకెక్కెను. ఆదినమున నాతడువారియింట కేగినప్పుడు శ్యామలాంబ నొసట కుంకుమయును గాంచెను, మెడలో నుంగళమాత్రము లేకుండుటయు గుర్తించెను. శ్యామరత్నముగ నాయాపమునకు గారణమునుగూడ గ్రహింపగలెను మండువేసంగి తాపమునకును, తీరికలేని పనిబడలికకును ఆ నూతనాంశ మొక్కటి జేరి, యాతని నారాత్రి నిశ్రావీహీనుని జేయుటయేకాక, యన్యాయ త్రచిత్తుని గూడ నొనరించెను.

ఆ మరునాడుదయమున నాతడు నిద్రలేచుటకు బూర్వ మాతనికొక కప్పుడే వేంకటరత్నము గారు వచ్చి వేచియుండిరి. వారి యింట నింకొక బాలికకు కలరా కనబడినదనియు, రమణారావుగా రతిత్వరితముగా నరుగు దేరవలయు ననియు నాయన దెలుపుట కరుదెంచెను. రమణారా వెవ్వరో యాదే దింకను గుత్తించుట లేదు. ఇప్పుటి రమణారావు మునుపటి రమణారావు. కాదు. మునుపటి నున్న ని మొగమున నిప్పుడు మీ సములును, గడ్డము నుదయించినవి. మునుపు బక్కపలచినగా నుండినవా డిప్పుడు కొంచెము పుష్టిగా నుండెను. మున్ను ను మా రైదడుగుల రెండంగుళములవా డిప్పుడు నుమా రారడుగుల మునిసి యాయెను. మున్ను నిగనిగ లాడు నాతని మొగ మిప్పుడు బహుశః ఆతిడీయధ్య నొందిన కష్టములచే నొందిన ధృచింతవే కాబోలును. గంభీరముగా నుండి యుండినను, మోటుగా నుండెను. వెనువెంటనే వచ్చెదనని చెప్పి, రమణారావు వేంకటరత్నముగారిని సాగనంపి, తాను దుస్తులను దిరించుకొని తగిన యావధములను సంచీయం దిడుకొని బయలుదేరెను.

అతడు రమణారావుపేట జేరునప్పటి కింకను నారున్నరకాలేదు. వేంకటరత్నముగారి యిల్లుజేరి లోన బ్రవేశించి చూచునప్పటి కాలినివిపాద మేమనిచెప్పవచ్చును. అతని నేత్రములు బాష్పాకులితము లాయెను. ఇప్పుడో యింకనో యన నట్లు మంచముపై, మూతలుపడుచున్న నేత్రములన ఎప్పుటకు నసాధ్యములగు ప్రయత్నము లొనర్చుచు, నిద్రవఱకే శల్యావస్తయై యున్న శ్యామలాంబ యాతని నేత్రముల కింతవిపాదమున గలిగించెను. శ్యామలాంబకు మాత్రము రమణారావునుగూడ గలిగిన తుణమున నొక్కింతసంతోష ముప్పటిల్లెనని య వె హృదయమే సాక్ష్యము.

రమణారావు పారలీనచ్చుచున్న దుఃఖసంద్రము నే కట్టి తాను వచ్చినపని జూడ నారంభించెను. తనయొద్దనున్న విలువగల యావధములనెల్ల నాత డామెకై వినియోగించెను. ఎట్టికేలకు సాయంకాల మగునప్పటికి, కలరాదేవత శ్యామలాంబను సాధింపలేక వెడలిపోయెను. కాని వారము దినముల వఱకును, శ్యామలాంబమాత్ర మెప్పుట్టి శ్యామలాంబ కాలేదు దినదినమును, రమణారావు రమణారావుపేటలో పనియున్నప్పుడెల్ల, వేంకటరత్నముగారి యింటి కేగుచు శ్యామలాంబకు స్వయముగా నావధ నేప జేయించుచు, వీలులేనప్పుడు తనసోదరులలో నెవ్వరినైన సంపుచు, నాలడు శ్యామలాంబ కృతజ్ఞతను సంపాదించెను.

ఆమె కిట్లు మందు నొసంగు దినములలో నొకనాడు శ్యామలాంబ కాకోగ్య మభివృద్ధి నొందుచున్న కాలమున రమణారావు హస్తములను రెంటిని, కథానాయక తనకర్మములతో బట్టుకొని, యాతని మొగమువైపు తేరబారి నూచుచు బాష్పాకులితనేత్ర ద్వయముతో, కించిద్దగ్గస్వరముతో

“నేనింకను జ్ఞాపక మున్నానా? నే నెవ్వరినో యెలుగుదురా? అని ప్రశ్నించెను. రమణారావు కన్నుల దుడుదుకొని, యామెకున్నీటిని తన జేబురుములతో తుడిచివైచి, యామె నోదార్చెను. “జ్ఞాపకములేకేమి? ఇక్కడ కెన్ని దినములకండట వచ్చినారు?” ఆగదిలో నెవ్వరును లేకుండటాచి శ్యామలాంబ, తన చరిత్ర సంతయు జెప్పెను, తా నాయూరన బడిలో చదువుచున్న యంశమును బదిహేను దినములలో రీతులు జరుగనున్న సంగతియునుజెప్పి,

“మావారు మోటావాండ్లు. మిమ్ములను నిష్కరిణముగ నవమానించి నారు. నాకిప్పుటి కీసంగతి బోధపడినది నేన మాత్రము మీమేలు మరువను. నే నీబాధ నోర్వలేకున్నాను రేపు దర్శన మిచ్చెదరా?” యని వేడుకొనెను. రమణారావు తలనూచి తాను పోవుటకై లేచెను.

వేంకటరత్నముగారి కీ రమణారావెవ్వరో రెండది ములక్తమే తెలిసెను. ఆదినమున, రమణారా విల్లుగిడిచి పోవుచుండగా, బజారునుండి యరుదించిన వేంకటరత్న మాతలిచి “అయ్యా! మీకు మేమెంతయు కృతజ్ఞులము మీదయవలన, మా యమ్మాయి పునర్జన్మయైనది. ఇక లేమకు శ్రమవలదు మావా రెవ్వరైనవచ్చి మందు దెచ్చెదరురెండీ!” అని గూఢా

ప్రాయముతో బలికెను. లోపలినుండి యీ మాటలు వినుచుండిన క్యాబలాంబు "అయ్యో!" అనెను. "అదేమి" యని అడిగిన పిల్లడి కామె వినియులేదు అని సమాధాన మిచ్చెను. యిరువారూ ప్రమాదము "అయ్యో" యనుదాని కథయును ప్రసంగింపకలెను.

అట్లు నేంకటరత్నముచే నిరస్కృతుడైన రమణాచార్యుడు, ఘోషయమున నెల్లప్పుడును క్యాబలాంబు యొక్క గూసమును నిలిపి కాల మేరీలని వెళ్లబుచ్చుచుండెనో క్యాబలాంబుయు, నడవేటవలెగా రమణాచార్యుల మాటలను చునచున మాజించుచు, పిల్లడికాత్యయమునకు విసుగునొందుచు నన్ను కానములందు విముఖులతోపాటిగా నొకటికొకటిగా నెవరయినట్లుగా కనుపట్టుచుండెను.

వాదము దినములలో నూరిలో కలరా తగ్గవని వదంతి పుట్టెను. అయ్యది క్రమముగా ప్రవృత్తిపడెను. పురమున నులు యథాప్రకారముగా సంచరించుచుండిరి. మాసివేయ ఎకన సారకాల లన్నియు దిగి తెరువబడెను. బాలికా పాఠశాలకు బాలికలు యథాక్రమముగా వరుడెంచుచుండిరి. సంపూర్ణముగా స్వస్థురాలు కాకుండుటచేతనో మఱి కారణమునో క్యాబలాంబుమార్తె మింకను వచ్చుచుండుటలేదు.

అట్లాకదినమున రమణాచార్యుడు హాస్పత్రిలో నావధముల నిచ్చుచు గూర్చుండియున్న కాలమున, వివాహియగు పండ్లదొడ్ల బాలిక యొక్క క్షుతన కంటిని పరీక్షింపవలయునని యాతని గోరుచు, నరసమృత్యుతోగూడ రమణాచార్యులకు సహారాలోనికి దీసికొనిపోయి, యాతడు కన్నును పరీక్షింపుచున్న కాలమున, నాతని జేబులో నేనియో పదనో ను. ఆ పదమిదిగది, తల్లబోయి జేబులో చేయిబెట్టుచుండగా నామె "క్యాబలాంబు" యనియెను. ఆమాటయందలి మందలముచే గూబోలును వానిహృదయము జేబులోనికి పోలేదు. కన్ను పరీక్షించిన తర్వాత నరసమృత్యు తిరిగి పదునొకండుగంటలకు ముందుకై వచ్చెదనని తీర్మానముచేసి, స్కూలుకు వెళ్లెను. పాదని పారిపోయెను. రమణాచార్యుడు తనకై చేచియున్న వ్యాధిగ్రస్తురాలను సాగనంపి, తనజేబులో చేయిబెట్టి యొక యుగళమును దీసెను. అత డానందపరవశుడై యందుండి క్రందిరిలని చదునదొడగెను.

మనోవల్లభా,

నా తల్లి దండ్రులకు నేనొక బరువుగా నున్నాను. వారి ప్రస్తుతపు యత్నములు నా కేమియు మనస్సురించలేదు. నా యిష్టముండినవోట నే వివాహము జేసికొని, వారల కిదువును తప్పింప దలంచుచున్నాను. ఈ యుత్తరమును దెచ్చిన నరసమృత్యు నాకు పరమ స్నేహితురాలు. నావైచికు విచారేదా? ఏదానినుండి, కంటికింపైవెట్టికాని, నోటికింపైవెట్టికాని, పదార్థమును నే నెఱుంగను. మిమ్ములనే నమ్మియున్న న్ను వరి జేర్చరానా? మీ సమాధానమునకై యెదురుగానుచున్నాను.

ఇట్లు విశేయురాలు, క్యాబలాంబు.

నరసమృత్యు పదునొకండు గంటల కనుకొనిన రీతిగా నుండు కరుదెంచి, యింటికిపోయి భోజన మాచరించి, క్యాబలాంబుతో నాడుకొనుటకు బోయెను. ఇద్దరు నొంటిగా నున్నపుడు నరసమృత్యు తాను తెచ్చిన మందును క్యాబలాంబు కొంగెను. ఆమె దానిని కండ్లకద్దుకొని, యాత్రులతో నుండుటకు నారంభించెను.

ప్రాణదాయిని,

నీజాబునకు సంతోషించితిని. అయ్యదియే నన్ను పునశ్చి విశుని జేసినది. నాకుగూడ నిన్ను వెండ్లాడవలయుననియే చంపుది. కాని మీతల్లిదండ్రు లొప్పుకొందురా? వారికయియుగా నీవు వ్యవహరింపగలిగెదవా? నే నన్నిటికిని సంసిద్ధుడై యున్నాను. నాపక్షముననిల్చి, రేగాయిదా లేమైన వచ్చిన అందల సద్దుటకు సన్నద్ధులైన మిత్రులు కొందరున్నవారు. వారలను కనుగొనెదను. శ్రీ రామోంబు లొద్దువా రెవ్వరైన నుండురా? తిరిగి నీవు సాతకాల కెప్పటినుండి పోవునువో తెలుపవలెను.

ఇట్లు నీక్రేయోభిలాషి రమణాచార్యుడు

వాదముదినము లీవిధముగా నరసమృత్యు తనకంటికి నుండును బుచ్చుకొనుటకు తుదయమున నజదెంచుచు, తీరికకాలములందు క్యాబలాంబుతో నాడుకొనుచుండెను.

క్యాబలాంబు యొక తనకంటికి రమణాచార్యులను పుడుటకు కల్లయని యాలోచించి, తాను కాకినాడ వచ్చినదినము నుండియు తన సహాసానియై, యత్యంతాత్మత్రయముండిన నరసమృత్యును

నిలిపించి, యామెతో నాడుకొను మిష వెట్టి యామె కీవిషయము నంతయు బూసగుచ్చినరీతిని చెప్పి, యామెను నమ్మించెను. నరసమృత్యు క్యాబలాంబుయందు తనకుండిన ప్రేమాభిరేకమువలన, యామెకు ధైర్యముజెప్పి, దూతికయై యిరువారూను పొందిక నొడగూర్చుచుండెను.

వ్యవసాయము వేలుగా చెప్పవలయునా? పైత్రభుద్ధ ప్రయోగజ్ఞ సోమవారమునాడు రమణాచార్యు ఆసుపత్రి పని త్వరగా ముగించి, యుదయము తొమ్మిదిగంటలకు సముఖ్యమై తిరువ్విరితో రేనయింట్ల గూర్చుండియుండెను. ఆవెనుకటి దినమున, నాతని ప్రియమిత్రుడగు నయ్యోభ్యారావు సముజ్జ్వలగా రింటికిపోయి, యాతనితో నొక గంట కాలము సంతకును మాట్లాడి, యాతని సహాయము నడిచి వచ్చెను. జగన్నాథపురమున ఓస్ట్రేలియమునందు, పుణ్యోక్తి తుడు సర్వసామగ్రితోడను బాబాభజంత్రితోడను సిద్ధముగా నుండెను. అంతలో క్యాబలాంబు స్కూలులోనుండి పుస్తకములను చేరబట్టుకొని, నరసమృత్యుతోగూడ రమణాచార్యులతోరెను. జనమందరును జగన్నాథపురమును, సముజ్జ్వలపంపన వెట్టి గుత్తుపుబండ్లలో జేరిరి. బయ్యదముగా వివాహము జరిగెను. క్యాబలాంబుకును రమణాచార్యునకు వారిమిత్రులకును నాటిమధ్యాహ్నము జడ్డి విందుజరిగెను.

ఈవివాహపువార్త నాదిని నరసమృత్యు గామారావు పేటలో తనయింట్ల నూదెను. ఊరంతయు నల్లరియైనది. వేంకటరత్నముగారి కోపమునకు మిలిలేదు. ఆదినమున నాత డాలస్యముగా కోర్టు జేరనప్పటి కప్పుడే జడ్డి కబురువెట్టిరట! ఆలస్యమునకు నుండలింతురేమో యని, భయపడుచు నాతడు పోవగా, నేమియు మాట్లాడక, "నీ కూతురు వివాహమున కిది కట్నము" అని యాత డాతనికి నెలకు పది రూప్యములు జీత మభివృద్ధిజేసితిని తెలిపెను. క్యాబలాంబు గుణమే, జడ్డివదాన్యులకు గాణము.

చిన్న పురుగులు
వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును.
చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట, పుర్రెవై జిల, అన్నియు చుండుపురుగులవలన గలుగును.

పాఠకులారా! ఈపురుగువలె రేయింబవళ్లు, విధివిరామములేక మీరు పనిచేసినచో మీమీ గృహములలోని నేల

Don't Let 'em Dig

కొట్టెల్ల బంగారుతో నింపబడియుండును. తీరిక లేక పనిచేయుచుండు ఈచుండు పురుగునకు, అతివ్యాధికయి పేరొందిన తేనెటీగ సహకారిగా నుండదగినట్లు. చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నిరోధక నిష్పంధద్రవ్యములను పయోగింపక వుత్తేరించినచిరకాలముననే బట్టతల వారితో సహాధ్యాయిగావలసినవ్యను.

కావున ఇట్టి పరమశత్రువును **"కామినియా నూనె"** సహాయమున సంహరింపుడు. చుండును బోగొట్టును. వెండ్రుకలను రాలినివ్వను. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ సుగంధద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోసమున పడకుడు.
వెల బుడ్డి 1.కి.రు. 1—0—0 వి. పి. రు. 0—4—0
,, 3.కి.రు. 2—10—0 వి. పి. రు. 0—7—0
డె చి త ము.

ఈ సుగుణముల ఋజువు పరచుటకయి, అధికారిజిత పుస్తకమువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:—
ఆంగ్లో యిండియా డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,
నెం 155, జుమ్మామసీదుపీధి, బొంబాయి.

ఒక వాచి ఇనాము.

సిరా అద్దకనే వ్రాయునట్టి ఫ్లాన్క్ పేనా సిరాబుడ్డితో సహా రు. 2.2.0 లు వెల గల దానిని తెప్పించుకొను వారికి ఒక వాచి ఈనాముగా ఇవ్వబడును. మదరాసు మెయిలు ఆర్డరు కంపెనీ, 37 వై నాబజారు, మదరాసు.

సర్వవృత్తిక విష నందీవిని.
నూరు (100) రూపాయలు బహుమతి.

ఏడ్చుచు వచ్చునాడు!

నవ్వుచు బోదురు!!

తేలుకొండిపోటు వలన, మంట పోట్లకు తగిన పరిహారమును బొంద లేకమిగులకష్టపడువారలకై మేమి యావధమును గని వెట్టితిమి. కుట్టివ పోట నీమందును డైరెక్ట్ లో ప్రకార ముపయోగించిన ఒకటిరెండు నిమిషములలో మంటలు పోట్లుపోవును. ఈయావధమునందు గుణము లేదని ఋజువు చేయు వారలు

మా యావధమును మాకు తిరుగపపి తమకు నెలవైన మొత్తమును రాబట్టుకొనుటయేగాక (100) నూరురూపాయల బహుమతి నందుటకును వర్తలగుదురు.

వెల 2 సీసాలు గల ప్యాకెట్లు 1.కి.రి. 8 అ. పోస్తేజి 5 అణాలు ఒకటేకడవ (2) ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొన్న పోస్తేజి ఉచితము
1 డజన్ ప్యాకెట్లులకు పోస్తేజితో రు. 5.0.0
1 డజన్ ప్యాకెట్లు కొన్నవారికి (1—8—0) వెలగల ఫాక్ సలర్ ఫౌంటెన్ పేనా ఇనాము.
స్వాంపిల్ కోరువారు అధికా స్త్రాంపు పంపవలెను.
టి. సీతారామ మొదలియారు.
3. కందప్ప మొదలిపీధి, తిరువల్లి క్షే.డి, మదరాసు.

"ఇందుమతీ పరిణయము."
కుమార భూర్జటి ప్రణీతంబగు చక్కని ఆంధ్రకావ్యము. తిరుపతి వేంకటేశ్వర పరిష్కృతము
వెల రు. 0—10—0.

"అవ్వారాయ యశశ్చంద్రోదయము."
ఆణివిల్లి వేంకట సోమయాజి మహాకవి ప్రణీతము. సంస్కృతము; అలంకార శాస్త్రము. వెల రు. 2—0—0.
ఈ రెండు గ్రంథములను ఏక కాలమందు కొనగోరు విద్యార్థులకును పుస్తకభాండాగారములకును ఈ 1916 న సంవత్సరము ఆక్టోబరు నెలాఖరు వరకు సగము వెలకయి బడును.
వలయువారు:—
"మేనేజరు" ముసునూరు సంస్థానము,
నూజివీడు, కృష్ణాజిల్లా.

ప్రపంచ చరిత్ర
(నాల్గవసంచిక నెలునడిగి)

గ్రంథకర్త గా హరిసర్వోత్తమురావుగారు, ఎం.ఏ. లోకములో ఎన్ని రాజ్యములలో కలిగినవి. గలించినవి. ఎందరో రాజులు పుట్టివారు, గిట్టివారు. ఎన్ని యోజాతులు మనిషి, చనినవి. ఎందరో మహానుభావులు జన్మించినారు. నిరాశ్రయ ముండినారు. జరిగిన యుద్ధములకు లెక్క లేదు. ప్రబలిన మతములకు మిలిలేదు. అయిన మార్పులకు అంకితము లేదు. పట్టణములు పల్లెలైనవి. పల్లెలు పట్టణము లయినవి. రాజ్యములు అడవులైనవి. అడవులు రాజ్యములైనవి. అనాగరికులు నాగరికు లైనారు, నాగరికు లనాగరికు లైనారు. ప్రభువులు అంకితు లైనారు, అంకితులు ప్రభువులైనారు. ధనవంతులు దరిద్రు లైనారు, దరిద్రులు ధనవంతు లైనారు. జ్ఞానవంతు లంధకారమునబడినారు, అంధకారముననున్నవారు జ్ఞానవంతు లైనారు. ఈ యంతటికిని రెండే కారణములు—కాలము, మానవుడు. 6 సంచికలు 2.0.0.

ఎప్పుడెప్పుడు ఎచ్చుపెచ్చుట ఏమి విధముగా ఈరెండు కారణములు పనిచేసినవో తెలిసికొనుటకు ఎవ్వరికి ఇష్టముండదు? ఎవ్వరికి కుతూహల ముండదు?

ఆ యిష్టమును పూర్తిచేయునది మా ప్రపంచ చరిత్ర. ఆ కుతూహలమును సంతృప్తిపరుచునది మా ప్రపంచ చరిత్ర ప్రపంచచరిత్రా కార్యాలయము
145, టంకసాల పీధి, మదరాసు.

ప్రకటన

ఆంధ్రపత్రికా సంచార కార్యదర్శియగు శ్రీ యుత్రైపా శేషాద్రిశర్మగారు పత్రికా పక్షమున దత్తమండలములలో బని చేయుచున్నారు. కాన ఆంధ్రసోదరులు వారికి దోడ్పడి పత్రికాప్రచారము నభివృద్ధి జేయింప బ్రాణితులు.
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రిక.

ఉద్యమంధలము, 1916 వ సంవత్సరము ఆగస్టు 19 వ తేది.

1916-17 తాలూకు ఇంజియా గవర్నమెంటు కలెక్షన్లు

(ప్రాతః అష్ట పత్రములను క్రొత్త అష్ట పత్రములుగా మార్చుకొనుటకు సదుపాయము కలుగజేసే) బుణాము.

పోస్తుతాఫీసును సంబంధించిన భాగము.

1931 వ సంవత్సరమునకంటే పూర్వము కాకుండను 1936 వ సంవత్సరమునకంటే ఆలస్యము కాకుండను, నూటికి నూరు వంతున వట్టములేకుండ ప్రార్థనలైన ఋణము.

సంవత్సరమునకు నూటికి 4 పొప్పున, అర్థ సంవత్సరమునా, పొప్పు 1 వ తేదీన జులై 1 వ తేదీన, నాణ్యత 3000 బరుకును.

దరిఖాస్తుచాదులు, నూటికి 3 వడ్డీ నూటికి 3½ వడ్డీ రూపాయ
ముణిమాల పత్రములను చూర్మకొనుటకు హక్కుకలిగి యుండురు.

100 చాపాయలకుగాని లేదా 5,000 చాపాయలకు మించ
కుంక కొన్ని పూర్తి సూర్య మొత్తమునకుగాని దరఖాస్తు పెట్టుకొన
వలెను. ఆదరఖాస్తులు సేవి గ్న బాంకీ వనిజాదీ పేరొస్తు ఉన్నవద్దగాని
1916 వ సంవత్సరము జూలై 14 వ తేదీనుండి 1916 వ సంవత్స
రము సెప్టెంబరు నెల 25 వ తేదీవరకు (ఈరెండు తేదీలను చేర్చుకొని)
పుచ్చుకోబడును. ఏమిటిగాని, తాను సేవిగ్న బాంకీ వైకము
వేసియున్నను, వేయకయున్నను, దరఖాస్తు పెట్టుకోవచ్చును.

దరఖాస్తులతో గూడ, ఎంత మొత్తములకు దరఖాస్తు పెట్టుకొందురో ఆ మొత్తములను పూర్తిగా చెల్లించి వేయవలెను. ఆ మొత్తములకు సరిపోవునట్టి పరిణామాలు దరఖాస్తుదార్లకు జారీచేయబడును. ప్రైవేటు రోడ్లకూకముగా కట్టవచ్చును. లేదా పూర్తిగానో కొంతమట్టునో ప్రస్తుతముండు సేవింగ్సు బాంక్ కాలాలోనుండి తీసి పుచ్చుకొనివలసినదిగా ఏర్పాటు చేయవచ్చును.

పోస్తుకళీను మూలముగా పొందబడి, పోస్తుకళీను అధికారుల
చేయందు ఉంచబడు క్రొత్త లెక్కకత్తెములమీది నడ్డిమీద రాబడి
జన్మ విధింపబడును.

ఇండియా గవర్నమెంటు 3 $\frac{1}{2}$ వడ్డీ రూపాయ వత్తము లయితే, వానియందు నమూనై యుండే మొత్తము మీద నూటికి 66 రూపాయలవంతునన, 3 వడ్డీ రూపాయ వత్తములయితే, వానియందు నమూనై యుండే మొత్తము మీద నూటికి 82 $\frac{1}{2}$ రూపాయల వంతునను దరఖాస్తు దార్లకు క్రొత్తఋణానుండు ఎంతయ్యెడు శాత్యతగలదో అంత మొత్తమువరకు, సదరు వత్తములు గలవారు వాటిని క్రొత్త ఋణ రూపముగా మార్చుకొనుటకు అన్యవరము చేయఁబడు వీలు నిచ్చేహక్కులు సదరు దరఖాస్తుదార్లు పొందవచ్చును.

అట్లు మార్పుకొనుటకు హక్కులను పొందేవాఁడని, అట్లు మార్పుబకుగాను వెట్టకొనే దరఖాస్తులు, 1916 వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెల 16 వ తేదీ నుండి 1917 వ సంవత్సరము జనవరి నెల 16 వ తేదీ వరకు (ఈరెండు తేదీలను చేర్చుకొని) కట్టబడును. మార్పుకొబడిన పత్రములమీద వడ్డీ, 1916 వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు నెల 30 వ తేదీ వరకు, అట్లు మార్పుకొనే కాలమున రోజు రూపముగా చెల్లించబడును. ప్రాతపత్రములకు బదులుగా జారీచేయబడిన క్రొత్త అప్పు పత్రములమీద వడ్డీ 1916 వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెల 1 వ తేదీనుండి ప్రారంభించును.

అట్లు మార్పుకొన్నటకు తదునుగల హక్కులను వినియోగించ
గోరని దరఖాస్తుదారులు వాటిని అక్కటప్పటికి జబారులేట్ ప్రకారము
పోస్టాఫీసుద్వారా అమ్మించుకోవచ్చును.

పూరా తప్పిల్లుగల నోటిను నకల్ల మున్న డి ఖాసు నమూనాల
నున్ను, సేవిగు బాంకివనిచేసే ఏకాస్తు ఆఫీసువద్దగాని, పొంజవ య్యను.

ఉష్ణమున్న యెడల, దీనితో జలవర్షియుండు దరఖాస్తునమూనాను వాడుకొనవచ్చును.

1916-17 తాలూకా ఇంజనీరింగ్ వర్క్స్ మెంటు నూటికి 4 సెంటికి వర్క్స్ ను ముగియుకొంటు పోస్ట్ గ్రాఫీసుల మూలముగా పెట్టెకో వలసినదరఖాస్తునూనా.
1916 వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు నెల 25-వ తేదీకి మించకుండ సేవింగ్సు బాంకి పనిచేసే పోస్ట్ గ్రాఫీసు వర్క్ గాని దాఖలు చేసికోవలెను.

కావలసిన యెడల ఈ నమూనాను విడదీసి ఉపయోగపరచుకోవచ్చును.

1916 వ సంవత్సరము జూన్ నెల 8 వ తేదీగల ఇండియా గెజెటు ఎక్స్ ప్రాక్రిప్షనరీలో చేసిన ప్రకటనలో పేర్కొనబడిన 1916-17 తాలూకు నూటికి హాజరుచేసిన వడ్డీగల కక షెర్ట్ బుణములో _____ రూపాయల మొత్తము కొరకు ఇండియన్ మున్సిపాలిటీ నేన _____ దరఖాస్తు పెట్టుకొనుచున్నాను (బాగుగా తెలియునట్లు వ్రాయుట)

నేను దరవాస్తు పట్టణములను మొత్తము చెల్లు క్రింద,) రొక్కముగా రూ .....
 ఇందులో చెల్లించుచున్నాడను) చెక్కుద్వారా ,, ...
 (2) వాచేరట రోడ్డు పట్టణ సేవింగ్స్ బ్యాంక్ నిల్వఉన్న మొత్తమునుండి ,, ...
 తీసికొనుటకు అధికార మిచ్చి దీనితో వ్యాసుబుక్కు పంపించు
 కొన్నాడను.

మొత్తము...

A. నా పేరలు ఏర్పరుపబడిన ఋణపు ఋణ మొత్తము నా తరపున పోస్టు అందుతుంది. గ్రాఫున లకౌంటంట్లు జనరలు గారి చేతులతో బడి దాని మీద వడ్డీ (i) ..... పోస్టు ఆఫీసులో నుండి ..... నంబరు నా ప్రస్తుతపు సేవింగ్సు బాంక్ కాతాకు, A గాని B గాని తూర్చి చేసి (ఇంజికౌర్వమే దాఖలుగా చేసుకోవలసిందిగా సేవింగ్సు బాంక్ కాతా మీన్ని తెలియజేయండి. (i) క్లాజ్ కొట్టి చేయాలి.) రెండవ దాని కొట్టి చేయము (ii) ..... పోస్టు ఆఫీసులో అందుకొంత ఇక మీద పెట్టబడే సేవింగ్సు బాంక్ కాతాకు, జమకట్టబడని లెనా కోరుచున్నాను.

B. నా పేరలు ఏర్పరుపబడిన ఋణము మొత్తము ఈ క్రింది మొత్తముల ప్రామిసరీనోట్లుగా, వడ్డీ ..... ఖజానా వద్ద చెల్లించవలసిందిగా వాటి మీద వాసి నాకు, అప్పగించి జేయ కోరుచున్నాను.

ఇందులో, ఎం.ఎ. మెంటులలో నూటికి 50 వట్టి లేదా నూటికి 30 వట్టి రూపాయపత్రములను, 1916-17 తాలూకు నూటికి నాలుగు వట్టి క్లక్ వైస్ మున్సిపాలిటీ నేను దరఖాస్తు పెట్టుకొన్న దానికి సమానమైన మొత్తమునకు మార్చుకొనుటకు అధికారియు కలుగజేయు వారంటు నొకటిని నాకు అప్పగింపజేయు కోరుచున్నాను.

పేరు _____ విభాగము _____ తేదీ _____
 ఇచ్చివున్నది దానిని జరిపిస్తాను. _____ రిజిస్టరు నంబరు _____
 (ఇచ్చివున్నది దానిని జరిపిస్తాను. (నామము.) _____
 హాజరు ఉన్నప్పుడు _____ (హాజరు ఉన్నప్పుడు (నామము.) Andhrapatrika